

REVIZIJA
EDVARDA KARDIČA
V CELJU

RUDAR

Celje - skladišče

D-Per
65/1982

5000013536,3

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

GLASILO KOLEKTIVA

RUDARSKO-ELEKTROENERGETSKEGA KOMBINATA — TITOVO VELENJE

LETO XVI

PETEK, 2. JULIJ 1982

ŠTEVILKA 3

OB DNEVU RUDARJEV IN PRAZNIKU NAŠEGA KOMBINATA

Diplomirani inženir rudarstva Slavko Janežič,
predsednik poslovnega odbora SOZD REK Titovo Velenje

Leto 1982 je gospodarsko gledano izredno težko. Težave pri uvozu opreme in repromateriala se vse bolj in bolj kažejo tudi v preskrbi z domačimi izdelki. Še posebno je te težave čutiti v energetski preskrbljenosti naše države. Zaradi tega je še toliko bolj pomemben vsak proizvodni in gospodarski uspeh našega kombinata, pa naj bo še tako majhen. Mislim pa, da naši uspehi letos v prvem polletju niso majhni, in smo lahko ponosni nanje. Saj lahko rečemo, da smo prispevali velik delež k temu, da naša republika v letošnji zimi in pomladi ni občutila pomanjkanja električne energije.

2 milijardi 65 milijonov kilovatnih ur električne energije, kolikor so je letos v prvih šestih mesecih proizvedli v TE Šoštanj, je količina, ki za 22 odstotkov presega predvideno proizvodno nalogo TE Šoštanj v elektroenergetski bilanci Slovenije za to obdobje.

Ta proizvodni dosežek so soustvarili tudi naši rudarji z odkopom ustreznih količin lignita, ki ga iz leta v leto povečujejo in je letos v prvih šestih mesecih znašal 2 milijona 588 tisoč ton ali za 5 odstotkov več, kot bi naj znašal po letnem planu, in za 111 tisoč ton več, kot je znašal v enakem obdobju preteklega leta.

Dalje na 2. strani!

Vsem delavcem in upokojujencem SOZD REK Titovo Velenje, še posebej pa aktivnim in upokojenim rudarjem in delavcem, ki praznujejo delovne jubileje,

ob 3. juliju

iskreno čestitamo

in želimo mnogo sreče.

Samoupravni organi in družbenopolitične organizacije SOZD REK Titovo Velenje

Ob tej priložnosti moram omeniti tudi odločitev naših rudarjev, da bodo z delom prek rednega delovnega časa dali letos dodatnih 200 tisoč ton lignita, kar bo tudi velik prispevek k izboljšanju energetske situacije Slovenije.

Enako dobre rezultate dosegajo tudi drugi delavci v našem kombinatu, saj končujejo prvo polletje pozitivno kljub zaostreni gospodarski situaciji.

Ob vsem tem razmišljanju pa ne smemo mimo tega, da terja stabilizacija tudi spremenjen, boljši odnos do dela. Zavedati se moramo, da lahko terjamo le toliko pravic, kolikor bomo zanje opravili dela. Pri tem pa moramo izhajati iz socialističnih samoupravnih družbenih odnosov. Individualizma torej ne smemo dopuščati. Delati moramo za podružbljanje odnosov in kolektivizacijo dela. Samo skupno, kolektivno delo, povezano v reprodukcijski celoti, bo obrodilo sadove in odpravilo našo današnjo težko gospodarsko situacijo.

Titovo Velenje s svojim energetskim kompleksom Rudarsko-elektroenergetskim kombinatom je vedno bilo avantgardno pri graditvi novih odnosov in zato pokažimo z našim delom tudi v današnji gospodarski situaciji, da smo pripravljeni premagati težave.

Tretji julij je dan, ko rudar za kratek čas odloži orodje in se povese, zakaj ta dan je njegov praznik.

Rezultati, ki smo jih dosegli v prvem polletju, nam vsem v kombinatu dovoljujejo, da malo pozabimo na vsakodnevne težave in se predamo praznovanju 3. julija, dneva rudarjev - skupnega praznika vseh delovnih ljudi Rudarsko-elektroenergetskega kombinata v Titovem Velenju.

Ob dvojnem prazniku želim vsem delavcem REK Titovo Velenje kakor tudi njihovim domačim, da bi ga kar najlepše preživeli, in jim kličem tudi za naprej:

Srečno!

Diplomirani inženir rudarstva Alojz Diacci,
predsednik KPO DO REK Rudnik lignita Titovo Velenje

Dan rudarjev - 3. julij praznujemo rudarji v Sloveniji

v spomin na čas v letu 1934, v katerem so si rudarji zasavskih premogovnikov z gladovno stavko izbojevali pomembno izboljšanje takratnih težkih življenjskih razmer.

Prav rudarji so bili vseskozi tisti, ki so se v prvih vrstah borili za pravice delavskega razreda. Borili so se in z bojem dosegli, da danes živimo človeka vredno življenje. Prav borbenosti rudarjev gre zahvala, da lahko današnji rudar na ta praznični dan ponosno stopa po ulicah Titovega Velenja z namenom, da novemu rodu rudarjev, ki na ta dan s "skokom čez kožo" potrди pripadnost rudarskemu stanu, zaželi "SREČNO!".

V današnji težki energetski situaciji dobiva premog vse večjo veljavo. Skozi vse leto bijemo bitko za realizacijo načrtovane proizvodnje. Uspehi, ki smo jih dosegli v prvem polletju, dokazujejo, da se rudarji zavedamo težke gospodarske in energetske situacije in vemo, da lahko največ prispevamo k uresničevanju stabilizacijske politike z delom in delovnimi uspehi. V primerjavi s prvimi šestimi meseci lani je bila naša proizvodnja letos v enakem obdobju za prek 111 000 ton lignita večja, ob predvidoma 5 delovnih izmenah več. Poprečna dnevna proizvodnja letos v prvem polletju (18 550 t/dan) pa je bila za okoli 700 ton večja od lanske v enakem obdobju. Dne 13. aprila 1982 smo dosegli tudi naj večji dnevni odkop v vsej zgodovini našega rudnika: 22 200 ton lignita.

K takšnim proizvodnim rezultatom so pripomogle nekoliko ugodnejše montangeološke razmere, pomemben delež pa je prispevala tudi večja mehaniziranost odkopne fronte. Vendar ob teh rezultatih moram poudariti, da bi naši dosežki lahko bili še boljši, če nam na odkopih ne bi primanjkovalo ljudi. Na njih nam še vedno primanjkuje okrog 50 delavcev. Poleg tega vidimo, da se nam je izredno povečalo število odsotnih delavcev od dela, predvsem zaradi bolezni, nezdod in neopravičljivih vzrokov.

Načrtujemo, da se bo v mesecu juliju in avgustu dnevna proizvodnja našega rudnika nekoliko zmanjšala zaradi demontaž in montaž jamske mehanizacije kakor tudi zaradi večjega števila delavcev na letnih dopustih. V naslednjih mesecih pa se bo stanje normaliziralo.

RUDAR - INFORMATOR, glasilo kolektiva sestavljene organizacije REK Titovo Velenje (Titovo Velenje - Rudarska 6, telefon 851 100)

Za izdajanje glasila skrbi uredniški odbor. Odbor sestavljata:

- delegacija samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij: Ivan Krejan (RL Titovo Velenje - J. mehanizacija) - namestnik Ivan Jelen (RL Titovo Velenje - J. Škale), Anton Ribarič (RL Titovo Velenje - DSSS) - namestnik Vili Kerin (RL Titovo Velenje - J. Preloge), TE Šoštanj - Maks Lomšek (namestnica Zinka Moškon), ESO - Alojz Filipančič (namestnik Dragan Čelofiga), SIPAK - Roman Rebernik, EFE - Mile Maksimovič (namestnica Milena Gril), Avtoprevoznitvo in servisi - Anton Sever (namestnik Branko Kranjčec), Tiskarna - Silvo Pešak (namestnik Marko Boruta), Družbeni standard - Dragica Pohar (namestnik Jože Mirtič), Avtomatska obdelava podatkov - Irena Likar (namestnica Mira Uranc), Zavarovanje - Nko Pečovnik, DSSS SOZD - Branko Ledinek (namestnica Anica Pristovšek);
- delegacija delavcev in njihovih stalnih sodelavcev pri glasilu: Konstantin Kuzmin (DSSS SOZD - odgovorni urednik), Rafael Batič (DSSS SOZD - glavni in tehnični urednik), Bojan Ograjenšek (DSSS SOZD - novinar reporter), Draga Borovnik (DSSS SOZD - novinarka lektorica), Vesna Kores (DSSS SOZD - tajnica in stavka glasila), Lojze Ojsteršek (DSSS SOZD - fotografske storitve), Miha Pevnik (DSSS SOZD - tajništvo samoupravnih organov SOZD) in predstavnik OK SZDL Titovo Velenje.

Predsednik uredniškega odbora: Ivan Krejan • Naslov uredništva: Titovo Velenje - Prešernova 10 (DSSS SOZD - telefon 851 100, interno 260 - soba 58 nad pošto Titovo Velenje)

Tiska DO Tiskarna REK Titovo Velenje (Titovo Velenje - Celjska cesta, telefon 850 566 ali 851 630) • Glasilo prejemajo vsi člani kolektiva brezplačno • Izhaja po potrebi • Naklada 6 000 izvodov

Če ne bo prišlo do česa posebnega, bomo svojo letno proizvodno obvezo vsekakor izpolnili.

Elektrostrojni sektor rudnika je v prvem polletju izpolnil predvidene naloge z letnim delovnim načrtom. Poleg opravljanja elektrostrojnih del za odkope, glavni odvoz, klasiranje, odvodnjavanje je oskrboval jamske obrate z repromateriali, izvrševal transportna, pripravljalna, projektivna in druga potrebna dela. Njegovo delo ni potekalo brez težav. Ostreje kot v preteklosti smo občutili težave pri oskrbi rudnika z opremo in repromaterialom, tako domačim kakor tudi iz uvoza. Ob vse večjem prehajanju na domačo opremo in materiale čutimo tudi prepočasen razvoj domače rudarske opreme, saj ne sledi dovolj učinkovito potrebam in razmeram v rudniku.

Zaradi povečevanja obsega in zahtevnosti mehaniziranih del v rudniku se nam večajo tudi problemi v zvezi z vzdrževanjem jamske mehanizacije. Zato pa naš elektrostrojni sektor posebej vso skrb tudi stalnemu izpopolnjevanju rudniškega strokovnega kadra, saj je le tako mogoče zagotoviti kvalitetno izvajanje elektrostrojnih in drugih strokovnih del pri pridobivanju premoga.

V rudniku bomo tudi v prihodnje morali storiti kar največ za nadaljnje povečanje stopnje mehaniziranosti del in nalog. To

Naša lanska tretjejuljska parada se približuje cilju.

terjajo potrebe po olajšanju težkih fizičnih del in izboljšanju varstva pri delu nasploh. Vendar ob tem bo nujno tudi večje prizadevanje za pravilno ravnanje z drago proizvodno opremo in skrbno varčevanje z repromateriali.

Drugi tehnični sektor rudnika, razvojno-tehnični, je v dosedanjem obdobju leta tudi sproti izvajal svoje naloge, čeprav je to bilo vse prej kot enostavno. Posebno veliko naporega dela je terjalo od njega zagotavljanje potrebnih sredstev za izvajanje naših investicijskih del v okviru izgradnje nadomestnih objektov Preloge, in to zaradi omejenih materialnih možnosti našega elektrogospodarstva in družbe nasploh. Vendar napori te ga našega sektorja niso bili zaman, saj je doslej zagotavljanje sredstev za ta naša investicijska dela potekalo v okviru predvidenega programa v takšnem obsegu, da kontinuiteta izvajanja del ni bila prizadeta. Obseg že izvedenih del kakor tudi rezultati prizadevanj za realizacijo preostalega dela investicijskega programa za izgradnjo nadomestnih objektov Preloge pričajo tudi, da bodo vsa dela v okviru programa pravočasno opravljena v obsegu, ki bo omogočal kontinuiteto proizvodnje našega rudnika na načrtovanem nivoju.

Tudi v tem sektorju posebej izdelan investicijski program za povečanje mehaniziranosti proizvodnje premoga v našem rud-

niku v obdobju do leta 1985, ki ga bo iz sredstev za razširjeno reprodukcijo financirala interesna skupnost elektrogospodarstva Slovenije, je uspešno prestal vse revizije, tako da lahko trdimo računamo, da ga bomo kmalu lahko začeli tudi uresničevati.

Dohodkovni in likvidnostni položaj temeljnih organizacij energetike v sestavi našega rudnika je bil letos v prvem periodičnem obračunskem obdobju, to je v prvem trimesečju, tudi zadovoljiv. Saj periodični obračun ni izkazal izgube, čeprav doseženi dohodki niso zadostovali za oblikovanje potrebnih skladov. Vendar z ozirom na napovedano višino nadaljnega doseganja načrtovanega skupnega prihodka elektrogospodarstva lahko računamo, da se bo dohodkovni in likvidnostni položaj naših energetskih temeljnih organizacij v naslednjem obdobju močno poslabšal, tako da bodo že ob koncu polletja izkazovale v periodičnih obračunih izgube. Na njihov dohodkovni položaj namreč vplivajo: dosežena proizvodnja lignita v enotah njegove toplotne vrednosti, doseženi proizvodni stroški in dosežena cena proizvedenega lignita na enoto njegove toplotne vrednosti. Načrtovano proizvodnjo lignita, tudi v enotah njegove toplotne vrednosti, resda presegamo, večina proizvodnih stroškov se tudi giblje v višini načrtovanih. Toda cena, ki jo dosežemo za proizvedeni energetski premog, je prenizka in to je tudi razlog za predvideni negativni poslovni rezultat.

Zakaj za proizvedeni energetski premog dosežemo prenizko ceno, vemo: zaradi nepravčasnega in prenizkega povišanja cene električne energije se ovrednotena elektroenergetska bilanca z dohodkovnega vidika ne uresničuje, s tem pa pada višina realizacije načrtovanega skupnega prihodka elektrogospodarstva in z njo cena energetskega goriva. Zaradi takšnega delovanja sistema smo na primer letos v prvih petih mesecih dosegli le ceno premoga v višini 93 odstotkov dosežene cene v preteklem letu.

Primanjkljaj pri prihodu zaradi opisanih razmer seveda pomeni primanjkljaj pri plačilnih sredstvih, ki ga moramo premoščati z najemanjem kratkoročnih kreditov. Vendar zanje je treba plačevati 16- do 20-odstotne obresti, kar pa pomeni nepotreben dodatni proizvodni strošek.

Negativni poslovni rezultat po družbenem dogovoru, ki smo ga sklenili, sicer ne vpliva na delitev osebnih dohodkov v rudniku, povzroča pa motnje v poslovanju in poleg tega obremenjuje poslovodno vodstvo rudnika z deli, ki ga odtegujejo od reševanja ključnih rudniških problemov, v končni fazi pa povzroča tudi omenjene dodatne proizvodne stroške.

Pri zaposlovanju pa smo v prvem polletju dosegli kvalitetni napredek, saj smo od vsehnano sprejetih delavcev zaposlili kar 57 odstotkov kvalificiranih, bistveno zmanjšala pa se je tudi fluktuacija.

S posebno odgovornostjo se letos lotevamo reševanja problema tike naših invalidov. To tudi zato, ker so v pripravi pravni akti, ki bodo združenemu delu v celoti naložili odgovornost za rehabilitacijo, prekvalifikacijo in zaposlovanje invalidov. Z njimi se bodo spremenili tudi kriteriji za priznavanje invalidnosti. Zavaljo tega bomo morali v bodoče narediti veliko več kot doslej na področju zaščite delavcev v rudniku pred invalidnostjo in zaščite zdravja naših delavcev nasploh.

Ob tej priložnosti moramo omeniti še, da bomo kmalu končali tudi postopek za priključitev temeljne organizacije Rudarski praktični pouk, ki je doslej poslovala v sestavi RŠC, k naši delovni organizaciji in da bo glavna dejavnost te naše nove temeljne organizacije izvajanje celotnega procesa izobraževanja učenec in delavcev rudnika.

Skratka, tudi v bodoče bomo storili vse, da bo naše skupno delo uspešno, da bo uspešen naš nadaljnji materialni razvoj - da se bodo čim bolj krepili samoupravni socialistični odnosi na vseh ravneh združevanja dela in sredstev, s katerimi gospodarimo.

Vsem delavcem v našem rudniku in kombinatu želim ob 3. juliju v imenu kolegijskega poslovodnega organa in osebno, da bi ga preživeli tako v krogu sodelavcev kot tudi v krogu svojih najdražjih kar najbolj prijetno. Srečno!

Bili smo na sestanku komisije za racionalizacije v delovni organizaciji RL Titovo Velenje

OBETA VNI DOSEŽKI NALAGAJO NOVE NALOGE

Na sestanku rudniške komisije za racionalizacije, ki je bil 10. junija v prostorih študijskega oddelka razvojno-tehničnih služb delovne organizacije RL Titovo Velenje, je njen predsednik, diplomirani inženir rudarstva Jože Hribar, uvodoma poročal o ugotovitvah in sklepih posvetovanja rudarskih strokovnjakov, ki je bilo 7. junija v Zagrebu na temo "Inovacije v rudarstvu in njihov prispevek k racionalizaciji dela v jamskih rudnikih".

Po njegovem mnenju med pomembnejše rezultate tega posveta prav gotovo sodi spoznanje, da je inovacijska dejavnost v jugoslovanskih rudnikih, z redkimi izjemami, bolj slabo organizirana, ponekod pa sploh ni organizirana. V večini primerov ni nobenega sodelovanja rudarskih delovnih organizacij z ustreznimi inštituti, delavci pa so poleg tega pri svojem ustvarjalnem delu pogosto izpostavljeni zavisti, največkrat svojih vodstvenih delavcev, ker ti ne znajo (ali nočejo) izrabiti rezultatov inventivne sposobnosti delavcev iz neposredne proizvodnje. Velike težave se pojavljajo tudi pri uresničevanju predlaganih izboljšav, saj so delavci praviloma prepuščeni sami sebi, ko je treba za inovacijo pripraviti tehnično dokumentacijo, izdelati prototip izboljšave in izvesti poskusno uporabo. Težav pa s tem še ni konec: ko je dokazana racionalnost predlagane izboljšave, se v mnogih primerih poleg predlagatelja inovacije pojavi še cela vrsta "strokovnjakov", ki si lastijo pravico do deleža običajno že tako skromne nagrade. V marsikaterem delovnem okolju pozabljajo tudi na tveganje inovatorjev, ko vlagajo svoja lastna sredstva med pripravljanjem inovacijskega predloga.

Inženir Hribar je omenil še nekatere druge vzroke, ki hromijo inovacijsko dejavnost v jugoslovanskih rudnikih, nato pa je prisotnim članom rudniške komisije za racionalizacije povedal tole o sklepih zagrebškega posvetovanja:

"Spričo vse težjih razmer za nabavo tuje jamske opreme je treba v prvi vrsti spremeniti mačehovski odnos do inovacijske dejavnosti. Zasnovati je treba take organizacijske oblike te dejavnosti, ki se bodo iz temeljnih organizacij razvejale na nivo delovnih organizacij in od tod dalje v ustrezne občinske in republiške ustanove. Poleg tega naj bi inovatorji jugoslovanskih rudarskih delovnih organizacij vsaki dve leti svoje dosežke predstavili na specializirani razstavi, ki bi bila obenem tudi mesto za delovne dogovore in akcijske usmeritve za obdobje naslednjih dveh let. V vseh rudarskih delovnih organizacijah pa je treba sistematizirati dela in naloge za vsaj enega strokovnega delavca, ki bi skrbel za tekočo izdelavo tehnične dokumentacije za inovacijske predloge, zbiral mnenja strokovnih služb o predlaganih inovacijah in zbrano gradivo posredoval komisijam za racionalizacije. Udeleženci posvetovanja so dali tudi pobudo za skrajšanje časa, ki ga patentni zavod Jugoslavije potrebuje sedaj za registracijo patentov. Na registracijo patentov je namreč sedaj treba čakati od osem do deset let, kar pa je seveda povsem navzkriž s tehničnim razvojem, saj posamezne tehnologije, zlasti v rudarstvu, zastarajo v treh do štirih letih."

Po poročilu Jožeta Hribarja se je med člani komisije razvila živahna razprava, iz katere povzemamo tehle nekaj misli.

Skrajni čas je, da prenehamo govoriti o slabem sodelovanju med razvojnimi inštituti in delovnimi organizacijami, če ne povemo tudi tega, da je sodelovanja premalo zato, ker se v inštitutih strokovnjaki bolj malo zanimajo za proizvodne težave

ve v rudarstvu. Po drugi strani pa je tudi strokovno znanje rudarskih inženirjev in tehnikov praviloma le delno izkoriščeno. Vse preveč so obremenjeni z administrativnim delom, zato jim zmanjkuje časa za reševanje tekočih proizvodno-tehničnih problemov, sploh pa za poglobljeno delo na področju razvoja jamske mehanizacije in racionalnejšega dela na odkopih.

V drugi točki dnevnega reda so udeleženci sestanka govorili o možnostih za izboljšanje oblik dela komisije za racionalizacije v delovni organizaciji RL Titovo Velenje. Pri tem so ugotovili, da je v rudniku z zasedbo del in nalog administrativnega delavca za področje inovacijske dejavnosti narejen velik korak k bolj tekočemu urejanju potrebne tehnično-administrativne dokumentacije za predložitev predloga inovacije v obravnavo komisiji za racionalizacije.

Še vedno pa je hudo pomanjkljiva – so poudarili – strokovna obdelava predlaganih racionalizacij, in to zavoljo tega, ker tudi v našem rudniku nimajo delavca, ki bi predlagateljem racionalizacij nudil pomoč pri tehnični obdelavi predloga, zbiral mnenja strokovnih služb, sodeloval pri izdelavi prototipov in pri praktičnih preizkusih predlogov racionalizacij ter vodil evidenco podatkov za ugotavljanje ekonomskih prihrankov od uporabe inovacij. Na osnovi teh ugotovitev so udeleženci sestanka skle-

Udeleženci sestanka med obravnavo predlogov inovacij

nili, da bodo delavskemu svetu rudnika znova dali pobudo za izdelavo opisa del in nalog strokovnega delavca za področje inovacijske dejavnosti.

In še na tale pojav so opozorili!

Največ predlogov inovacij prihaja z elektrostrojnega področja dejavnosti rudnika, kar je – so dejali – pri vse večji modernizaciji jamske mehanizacije tudi razumljivo. Motilo pa jih je, da razmeroma malo predlogov inovacij dobijo od delavcev, ki delajo na drugih področjih, zlasti tistih, na katerih je veliko možnosti za dopolnjevanje odkopnih metod na klasičnih in drugih čelih. Pogrešali so torej izboljšave, ki so čisto rudarskega pomena.

Zaradi dolgotrajnega pridobivanja strokovnih mnenj o posameznih inovacijskih predlogih in prav takšnega ugotavljanja ekonomskih prihrankov od uporabe inovacij pa so člani komisije predlagali, da bi o predlogih inovacij razpravljali tudi na sestankih strokovnega kolegija rudnika in na raportih, kjer se zbere večje število strokovnjakov z najrazličnejših področij. Obenem pa so menili, da morajo organizacije združenega dela, ki dobijo prošnje za izdelavo strokovnega mnenja o posameznih inovacijskih predlogih, svoje delo opraviti brez dolgotrajnega odlašanja.

V nadaljevanju sestanka je inženir Hribar razložil predlog, po katerem naj bi spremenili člene 40, 41 in 42 rudniškega pravilnika o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih, ki se nanašajo na postopek določanja nagrade za predlog inovacije. Povedal je, da so spremembe teh členov pravilnika nujne zaradi doslej preveč togo določenih višin nagrad, ki so v času sprejemanja pravilnika - to je bilo konec maja leta 1979 - sicer ustrezale, zdaj pa so zaradi visoke inflacije, do katere je prišlo od takrat, smešno nizke in zato povsem nespodbudne.

Po tem predlogu naj bi nagrada za registrirani smiselni predlog inovacije glede na različne stopnje zahtevnosti predlogov inovacij, ki jih opredeljuje 40. člen omenjenega pravilnika, znašala 2,4 ali 6 odstotkov doseženega poprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega delavca v Sloveniji v preteklem letu, medtem ko zdaj znaša 100, 200 ali 300 dinarjev.

Za prijavljene ideje z nakazanimi tehničnimi rešitvami, ki jih je treba v praksi še realizirati, pa je inženir Hribar predlagal, naj bi akontacije nagrad določali kot doslej, po štirih kriterijih, le da bi opredelitev teh kriterijev v členu 40 omenjenega pravilnika spremenili tako, da bi akontacija po prvem od teh kriterijev v bodoče znašala 10 odstotkov omenjenega poprečnega mesečnega OD (zdaj znaša do 500 dinarjev), po drugem 20 odstotkov (zdaj znaša do 1 000 dinarjev), po tretjem 50 odstotkov (zdaj znaša do 2 000 dinarjev) in po četrtem 100 odstotkov, medtem ko zdaj znaša do 4 000 dinarjev.

Za tehnično izboljšavo ali koristen predlog, ki se nanaša samo na varnost ali olajšanje dela - to je za inovacijo, pri kateri se ne dá prikazati ekonomskega prihranka (42. člen pravilnika) - pa bi naj še naprej podeljevali enkratno nagrado, vendar v višini od 20 do 150 odstotkov omenjenega poprečnega mesečnega OD, medtem ko zdaj znaša od 10 do 100 odstotkov te osnove.

Le nagrade na osnovi izračunanega ekonomskega prihranka, ki jih določa 47. člen omenjenega pravilnika, naj bi ostale nespremenjene.

Sploh so v tem delu sestanka člani rudniške komisije za racionalizacije opozorili na soodvisnost nagrajevanja racionalizatorjev in njihove ustvarjalnosti, nazadnje pa sklenili vse te spremembe internega pravilnika o inovacijah dati v dokončno obravnavo in potrditev delavskemu svetu rudnika.

Pred sklepom sestanka so nato obravnavali enajst predlogov inovacij in od teh predlogov enega zavrnilo, za dva predlagali izplačilo akontacij nagrad, prav tako za dva izplačilo enkratnih nagrad, za štiri izplačilo nagrad na osnovi prikazanih ekonomskih prihrankov, obravnavo preostalih dveh predlogov pa so zaradi potrebe po dodatnem strokovnem mnenju ustreznih strokovnih služb preložili. Sledilo je sprejetje dogovora za naslednji sestanek komisije, na katerem bodo obravnavali okrog 20 novih predlogov inovacij, in sestanek je bil končan.

Pripravil Bojan Ograjenšek

4. strokovno posvetovanje energetikov v Šoštanju

Društvo energetikov Šoštanj je 11. in 12. junija priredilo v domu kulture v Šoštanju že 4. posvetovanje strokovnjakov za energetiko iz Slovenije pa tudi drugih naših republik.

Tema posvetovanja je bila "Racionalna pretvorba razpoložljive energije".

Na začetku uvodnega dela posvetovanja je čez 80 strokovnjakov za energetiko in drugih uglednih delavcev, ki so se odzvali na povabilo prireditelja posvetovanja, z dvema narodnima pesmima pozdravil šaleški oktet.

V nadaljevanju uvodnega dela je predsednik Društva energeti-

Posvetovanje se je začelo z uvodnim delom, v katerem je imel slavnostni govor Janez Sterniša, predsednik komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo SR Slovenije.

Franc Rogan (prvi z desne) prejema red dela s srebrnim vencem, s katerim je predsedstvo SFRJ odlikovalo Društvo energetikov Šoštanj ob njegovi 25-letnici.

kov Šoštanj Franc Rogan spregovoril o namenu celotnega posvetovanja. Za njim je predsednik izvršnega sveta skupščine naše občine Božo Lednik zaželel vsem, ki so prišli od drugod, dobro počutje v Šaleški dolini, predsednik kolegijskega poslovnega organa TE Šoštanj Dušan Janežič pa čimveč plodnega dela in sodelovanja v obeh dnevih posvetovanja. Nato je Janez Sterniša, predsednik komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo SR Slovenije, imel slavnostni govor, v katerem je poudaril pomen tega strokovnega posvetovanja zlasti za strokovnjake, ki se ukvarjajo s perečimi tehničnimi in kadrovsko-izobraževalnimi problemi v naši energetiki.

Ob sklepu uvodnega dela pa sta Janez Sterniša in Alojz Tomažević, predsednik Zveze energetikov Slovenije, izročila Francu Roganu red dela s srebrnim vencem, s katerim je predsedstvo SFRJ odlikovalo Društvo energetikov Šoštanj ob njegovi 25-letnici za zasluge pri tehnološkem razvijanju naše energetike, usposabljanju strokovnih kadrov zanjo in širjenju bratstva in enotnosti med narodi in narodnostmi Jugoslavije.

Po uvodnem delu se je dopoldne prvega dne posvetovanja zvrstilo sedem zanimivih strokovnih referatov, popoldne pa je stekla razprava o njih. Dopoldne drugega dne posvetovanja so bili na dnevnem redu še štirje strokovni referati in popoldne, za sklep celotnega posvetovanja, ekskurzije po želji posameznih udeležencev posvetovanja, in sicer po obratih TE Šoštanj, v temeljno organizacijo VEKOS Titovo Velenje - Toplovod ali temeljno organizacijo EMO Celje - Tovarna kotlov.

Podani referati med posvetovanjem

Racionalna pretvorba energije premoga v električno energijo je bila tema prvega referata, ki ga je pripravil Franc Slavič, diplomirani elektroinženir iz TE Šoštanj, in v njem spregovoril o tehnološkem postopku pretvorbe energije, ekonomskih zahtevah tehnološkega postopka (to je o stroških za premog in stroških za vzdrževanje naprav), vplivu proizvodnje termoelektrične energije na okolje, problematiki oskrbe s premogom in porabe premoga v Sloveniji ter rezultatih pri racionalizaciji proizvodnje v TE Šoštanj.

Damir Csikos, diplomirani inženir kemije iz TE Šoštanj, se je v svojem referatu poglobil v vplive kvalitete premoga na zažlindranje, iz njegovega referata pa kaže povzeti, da povečana količina snovi v premogu, ki ne izgorijo, negativno vpliva na kurilnost premoga, stabilnost gorenja ter povzroča abrazijo kotlovskih cevi in pred kurjenjem abrazijo mlinov za premog; najhujše pa je, da zaradi visokih temperatur pri izgorevanju mešanice premogov povzroča močno zažlindranje.

Diplomirani inženir strojništva Savo Durutović iz TE Šoštanj je poročal o ukrepih za povečanje kapacitete mlinov za premog DGS 70 v TE Šoštanj in v svojem referatu med drugim omenil, da so s prestavitvijo zrakovoda separatorja izpred kladivskega dela takega mlina neposredno pred ventilatorski del v TE Šoštanj tem mlinom kapaciteto povečali za 10 odstotkov in jih po tem ukrepu lahko v vsakem trenutku maksimalno obremenili.

Franc Pečovnik, diplomirani inženir strojništva, in Boris Stropnik, diplomirani inženir geodezije - oba iz razvojno-tehničnega področja skupnih služb našega kombinata - sta pripravila referat o problematiki odvoda in deponiranja pepela, izkušnjah s sedanjim načinom odvoda pepela in možnih boljših rešitvah tega tehnološkega postopka v TE Šoštanj. V njem sta namenila največ besed granulacijski, mineraloški in kemični sestavi pepela, ki nastane pri izgorevanju premoga, njegovim mehanskim, elektrofiltrskim in drugim lastnostim in pri tem za boljšo rešitev deponiranja pepela predlagala prehod s hidravličnega načina odvoda na odlaganje vlažnega ali na "su-

ho" deponiranje pepela.

Avtor petega referata, z naslovom "Čiščenje prašnih delcev iz dimnih plinov v termoelektrarnah na premog z elektrofiltrir in izkušnje pri obratovanju in vzdrževanju elektrofiltrir", je bil Drago Djurovič, diplomirani elektroinženir iz TE Šoštanj, ki je v tem svojem prispevku opisal delovanje, optimalno obratovanje in vzdrževanje elektrofiltrir, ki jih ima vsaka proizvodna enota v TE Šoštanj vgrajene v sistem odvoda dimnih plinov, kar je nujno, saj v TE Šoštanj pri maksimalni obremenitvi vseh proizvodnih enot pokurijo na dan okrog 20 000 ton premoga, od katerega ostane okrog 4 000 ton pepela, ki ga je treba izločiti.

Šesti predavatelj, Bojan Paradiž, diplomirani inženir meteorologije iz hidrometeorološkega zavoda Ljubljana, je predaval o vplivih uporabe premoga v proizvodnji termoelektrične energije na okolje in pri tem poudaril, da so termoelektrarne na premog zaradi tega, ker ta pri izgorevanju oddaja v zrak veliko količino žveplovega dioksida, ki je z ekološkega vidika še nevarnejši od dušikovega oksida, veliki onesnaževalci okolja. Poleg tega pa je nakazal nekaj možnosti za zmanjšanje onesnaženosti zraka v Sloveniji.

Marjan Potočnik, inženir strojništva iz TE Šoštanj, je v svojem referatu govoril o abrazivnih učinkih pepela na kotlovske naprave in naprave notranjega transporta pepela, o obrabi naprav za mletje premoga ter o ukrepih za zmanjšanje teh negativnih pojavov pri izkoriščanju toplotne energije premoga.

Drugi dan posvetovanja je bil prvi na vrsti referat Aleksandra Kozarskega, diplomiranega inženirja strojništva iz IBE Ljubljana, o uporabi odpadnih materialov kot goriva za proizvodnjo toplotne in električne energije. V tem referatu je avtor podal pregled izkoriščanja energetskih virov od uporabe premoga, nafte, zemeljskega plina, jedrskega goriva, vodne, sončne in geotermične energije do uporabe odpadkov lesne in kemične industrije ter mestnih odpadkov.

V perspektive za nadaljnji razvoj daljinske oskrbe s toplotno energijo pri nas se je v drugem referatu tega dne poglobil Milan Vidmar, diplomirani inženir strojništva, prav tako iz IBE Ljubljana. Udeležence posvetovanja je v njem seznanil z razvojem porabe energije pri nas in v svetu, s prednostmi in pomanjkljivostmi toplarniškega načina oskrbe s toplotno energijo in z razvojem toplarništv v Jugoslaviji.

T. Milač in Z. Božič, diplomirana inženirja strojništva iz temeljne organizacije EMO Celje Tovarna kotlov, sta nato v referatu "Razvoj sistemov kotlovskih naprav za kurjenje premoga v zvrtničeni plasti" govorila o prednostih zgorevanja premoga v zvrtničeni plasti, razvoju sistemov kotlovskih naprav v tujini, pri nas in še posebej v EMO Celje.

Kot zadnji, enajsti predavatelj na posvetovanju, pa je Marjan Jedovnický, diplomirani inženir kemije iz TE Šoštanj, v svojem referatu "Tehnologija priprave koagulanta za bistrenje tehnoloških in odpadnih voda" opisal pripravo koagulanta, ki so ga v delovni organizaciji TE Šoštanj razvili njeni strokovnjaki, in s tem udeležence posvetovanja seznanil s principom in postopkom priprave koagulanta, ki je potreben pri pripravi termoelektrarniške tehnološke vode za napajanje hladilnih sistemov in je del procesa pri pridobivanju omeščane vode, poleg tega pa z delovanjem naprave za pripravo in doziranje koagulanta in izkušnjami pri uporabi raztopine koagulanta v TE Šoštanj. V svojem referatu je inženir Jedovnický omenil tudi, da se s koagulantom, ki so ga razvili v TE Šoštanj, dá prihraniti tudi nekaj deviznih sredstev, ki jih našemu gospodarstvu tako zelo primanjkuje.

LoM

PREKLICUJEM VELJAVNOST

delovne izkaznice SOZD REK Titovo Velenje št. 019119, izdane pred 25. 6. 1982 - Laci GRÖCL (Kersnikova 13, Titovo Velenje).

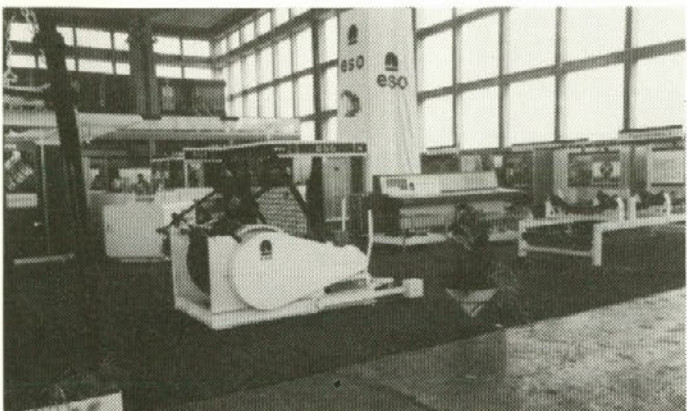
Napis ESO se je na razstavišču lepo videl.

Sekcije s transporterji - na desni modeli Dowty

Komandni pult z logičnim procesorjem

Razstavnega prostora ESO nikakor ni bilo mogoče zgrešiti.

Elektrostrojna oprema - ESO na 9. mednarodnem sejmu rudarstva in energetike od 4.-9. junija '82 v Zagrebu

Prestavimo se najprej v leto '71 - se pravi, več kot deset let nazaj. Iz ene od pisarn v novem prizidku k delavnicam ESO pri jašku Preloge je odmevalo nenavadno razbivanje. "Primojdunaj, kaj pa delate?" je direktorjevo vznemirjeno vprašanje zmotilo človeka za pisalno mizo, ko je z največjo natančnostjo spuščal kladivo na črke za signiranje kovin in jih vtiskoval v lepo spolirano bakreno pločevino.

Bržkone je bila to prva tablica firme ESO; z velikimi črkami RLV - ESO in tehničnimi podatki drobilca. Z aralditom so jo prilepili na lepo obarvan drobilec, navkljub tistim, ki so menili, da je to odvečen opravek, da se kupcu ni treba še posebej predstavljati.

x x x

Na razstavi Rudarstvo '82 na razstavišču v Zagrebu je na titovovelenjskega proizvajalca rudarske opreme opozarjal pano, velik 8 m x 15 m, razpet na fasadi hale 35... "Tukaj smo!" In ko si vstopil v halo, je 400 m² okusno urejenega razstavnega prostora govorilo: "To znamo napraviti."

Konstrukcija gumastega transporterja, težki odkopni transporter, novi tip vitla, viseča proga, komandni pult za toplarno Ljubljana, končna stikala in elektronski kontrolnik vrtljajev, vtični sistem, noži za rezalne bobne in kot atrakcija razstavnega prostora - lastna konstrukcija smernega transporterja z mehničnim skrajševanjem in popolnoma nova križiščna sekcija, plod dobrega sodelovanja med Rudnikom lignita Titovo Velenje in ESO, in dve kompaktni sekciji, ena od njiju s podaljšanim stropnikom.

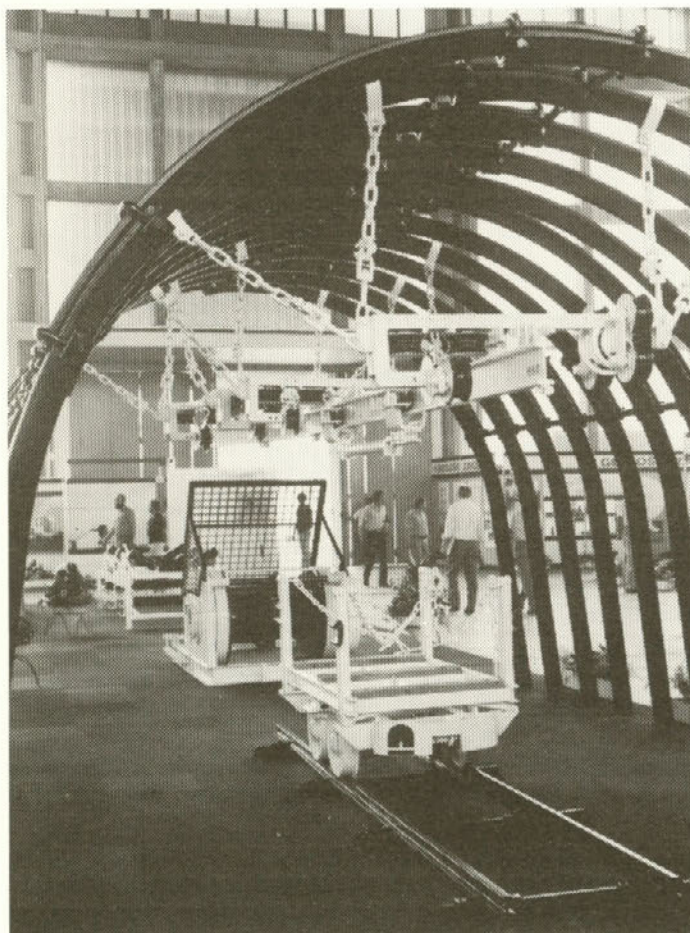
Vse naše sekcije so bile priključene na agregat, tako da smo lahko demonstrirali njihovo uporabo. Zanimanje obiskovalcev so zbužali tudi štirje modeli firme DOWTY, ki so funkcionalno prikazovali delovanje sekcij različnih tipov.

x x x

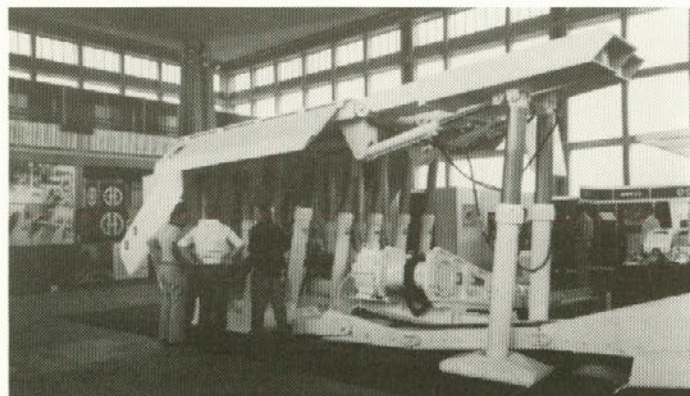
Obisk poslovnih tovarišev, in kar je še važnejše, potencialnih kupcev in strokovnjakov iz vsega sveta je bil izreden. Glavni vzrok je bil bržčas v svetovnem rudarskem kongresu, ki je bil tik pred tem v Beogradu v Sava centru. (Mimogrede, tudi tam je ESO prikazal svojo dejavnost, sicer skromno, a učinkovito.) Drugi vzrok je bil gotovo ta, da ESO danes pomeni resnega proizvajalca rudarske opreme, vrednega upoštevanja v jugoslovanskem prostoru. Veliko pove slogan: 100 let v rudarstvu, 30 let ZA rudarstvo, ki je že nekaj let naše priljubljeno geslo. Prvi v Jugoslaviji smo že pred leti obvladali proizvodnjo hidravličnega samohodnega podporja, in to na osnovi dolgoletnih izkušenj

Model sekcije s štirimi stojkami

Stropni transporter in paletni voziček

Inovacija ESO in Rudnika lignita Titovo Velenje: križiščna sekcija

RL Titovo Velenje pri uporabi podobne opreme. (Spominjamo se tudi izkušenj z lastno konstrukcijo takega samohodnega podporja.) Prav sodelovanje z RL Titovo Velenje, ki je na visoki strokovni ravni, je ena od velikih prednosti, ki jo imamo pred drugimi domačimi proizvajalci rudarske opreme. Posebno letos je bilo močno opaziti, da se množijo proizvajalci verižnih transporterjev in druge opreme, da napredujejo tudi v kvaliteti izdelave in nudijo dobre poslovne pogoje. Pojavili so se tudi že primerki domačega hidravličnega podporja (na primer REMBAS Resavica, BNT Pucarjevo), ki se sicer še ne morejo meriti z našim podporjem, vendar...

Bil pa je še tretji vzrok za dober obisk in tudi pogoj za poslovni uspeh na tržišču: že med pripravo razstave smo namreč vztrajali pri tem, da moramo prikazati novosti. To se nam je tudi posrečilo, ker je naša poslovna politika takšna, da vedno težimo k sodobnejšim konstrukcijskim rešitvam in kvaliteti.

Odziv je bil resnično ugoden. Ne samo zanimanje domačih in tujih gostov, tudi interes raznih delegacij nam je potrdil, da so naši izdelki pomembni in potrebni jugoslovanskemu tržišču.

REK Titovo Velenje je po veliko letih prizadevanj, da se predstavi širši družbeni skupnosti v pravi dimenziji, že postal pojem zase. Nihče več nas ne zamenja za Gorenje, kar se je pred leti redno dogajalo, takoj ko si omenil Velenje.

Vsekakor pa se moramo zavedati, da je uspešen marketing veliko premalo. Predvsem moramo izboljšati vse tisto, kar z eno besedo imenujemo poslovnost (odnos do kupcev, prilagajanje kupcem, dobavni roki, reševanje reklamacij, servis itd.). V teh stvareh smo še vedno nekako začetniški, premalo sistematski. Nikakor se ne naučimo, da pri sistematskem delu pridejo rezultati nekoliko pozneje, vendar zanesljivo, skoraj bi rekel programirano.

Pa dajmo samokritiko na stran (za kdaj drugič) in se povrnimo na razstaveni prostor, kjer je sleherni dan bilo zelo živahno... Prvi gosti so vedno bili znani obrazi iz REK Titovo Velenje in z njimi prijazne pohvale za dobro jutro. Koj za tem pa so se ves dan, zlasti tja do treh, štirih popoldne, nenehno izmenjavali predstavniki jugoslovanskih rudnikov, inštitutov, univerz, gradbenih in projektivnih organizacij, predstavniki drugih proizvajalcev sorodne opreme in gosti iz tujine. Vmes je kanila še kakšna delegacija, ki so jo organizatorji veleseljma s ponosom pripeljali na naš razstaveni prostor, da so se lahko prepričali o tem, kaj smo že sposobni izdelati doma.

Prepričan sem, da nihče ni ostal brez odgovora na svoja vprašanja, saj so se z vsakim pogovorili naši strokovnjaki, ki so obvladali vsak svoje področje. Veliko informacij je bilo tudi v prospektih in biltenu, ki ga je ESO izdal ob svoji 30-letnici tudi v srbohrvaščini. Biltenu je napravil izjemen vtis na slehernega gosta, in pohval ni manjkalo.

Prijeten dogodek je bilo tudi poslušanje naše rudarske godbe, ki je pokazala res izjemno kvaliteto in ji druge godbe skorajda niso bile dorasle.

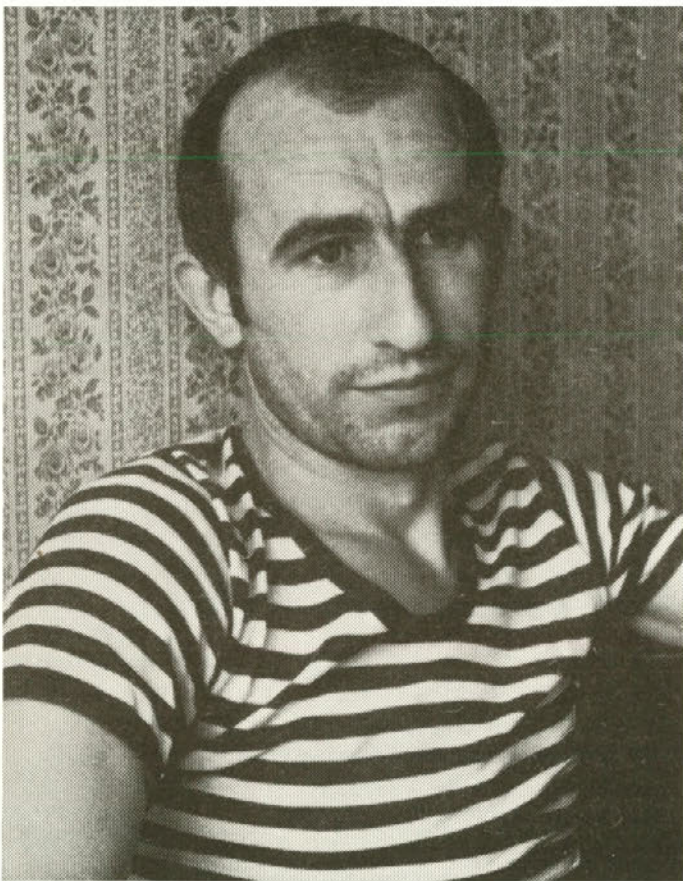
Omenim naj tudi jamomerstvo Rudnika lignita Titovo Velenje, ker se je posebno potrudilo pri izvedbi nekaterih od naših zahtevnih "posebnih prijemov".

Za sklep naj poudarim, da so izkušnje (ne samo nase) pokazale, da je stalna prisotnost na tržišču koristna in potrebna, čeprav veliko stane. To je daljnosežna naložba, ki se obrestuje po več letih. Prav imajo pa tudi tisti, ki pravijo, da je kvaliteta prvi temelj prodaje in uveljavljanja - ni pa edini.

Tekst: ESO

Slike: Marjan Tekauc

PORTRETI NAŠIH DELAVCEV IN UPOKOJENCEV

Ramiz Hasić, KV kopač,
zaposlen v temeljni organi-
zaciji našega rudnika
"Jamske gradnje"

Med zgodbami, ki jih piše življenje, redkokdaj naletimo na takšno, ki že na začetku opozori na tragično podobo nekega kraja in časa. Če ta zgodba govori celo o življenju še rosnega mladega človeka, nas prizadane še toliko bolj.

Nič ni bolj pretresljivega od fotografije otroka, ki lačen zre v objektiv iz nekega okolja in pri tem ne ve, zakaj mora biti lačen kruha, posebno če ga je že na sosedovi mizi v izobilju.

V tak okvir je treba postaviti otroštvo našega delovnega jubilaranta Ramiza Hasića, ki letos praznuje 10-letnico življenja in

dela v Šaleški dolini, če hočemo ugoditi resnici, ki ni v ponos niti njegovim staršem niti okolju, v katerem se je dogajala.

Konec pomladi pred osemindvajsetimi leti v Malešičih pri Gračanici, na obronkih Majevice, se začne naša zgodba. Ramiz se je rodil v delavski družini. Njegov oče, delavec v bližnji opekarni, je sicer ljubil svojo ženo in sina Ramiza, vendar brez privoljenja svojih staršev. Ramizov stari oče namreč ni soglašal s poroko svojega sina, zato se je obnašal, kot da snaha in otroka sploh ni pri hiši. Dokler je imela Ramizova mati se zemljo, ki jo je dobila za doto, je bilo življenje še znosno; ko so starši Ramizovega očeta prodali še zadnjo ped te zemlje, pa za snaho in njenega sina v hiši ni bilo več prostora. Ramizov oče je pri tem končno spoznal, da ima tudi solidarnost s starši svoje meje, zato je svoj dom po hudem prepiru z očetom zapustil skupaj z ženo in sinom. Njegova odločitev za ta korak je bila toliko lažja, ker je moral med svojim bivanjem doma ves svoj zaslužek dajati očetu, tako da mu za svojo družino ni ostalo niti dinarja.

Mlada Hasićeva družina se je vselila v staro, iz blata zgrajeno kolibo brez vsake opreme; niti žlic niso imeli. Skromen očetov zaslužek je zadostoval le za najnujnejše, zato je morala Ramizova mati, ki je v tem času nosila pod srcem že drugega otroka, hoditi na dnino k bogatejšim sosedom za košček kruha ali nekaj krompirja.

Mali Ramiz pa je rasel. Resda se je njegovi zgodnji mladosti reklo revščina, zato pa je bil bogatejši za silno ljubezen, ki je vladala pod streho njihove kolibe.

V osnovno šolo je hodil v Gračanico in nič ga ni motilo, ker je bil slabše oblečen od mnogih sošolcev, saj njegovo bogastvo se je imenovalo znanje; v vsakem razredu je imel najboljši učni uspeh.

"Zato sem bil zelo žalosten, ker zaradi slabega gmotnega položaja nisem mogel svojega šolanja nadaljevati v eni izmed srednjih sol," je pripovedoval Ramiz med našim obiskom na njegovem domu v Titovem Velenju.

"Po osnovni šoli sem se pridružil očetu pri delu v opekarni, vendar le za šest mesecev, kolikor je trajala gradbena sezona. Dalje dela zame ni bilo in tako sem ostal na cesti. Prijatelji so mi pripovedovali, da je v Sloveniji lažje za delo; večkrat so omenjali Velenje, češ da tam veliko gradijo in zato potrebujejo tudi veliko delavcev. In tako sem, čeprav s težavo, zapustil starše, brata in sestro ter odšel za kruhom kot toliko mladih iz našega kraja.

V začetku leta 1970 sem prišel v Velenje in se zaposlil pri Vegradu. Komaj dobrih štirinajst let mi je bilo ob prihodu v Velenje, zato sem le s težavo opravljal dela, ki so v gradbeništvu vse prej kot lahka," se je spominjal Ramiz.

Kljub naporom pa je bil Ramiz silno vesel svojega prvega služka.

"Spominjam se," je dejal, "da sem prvi mesec zaslužil 32 tisoč dinarjev; 30 tisoč sem poslal materi, ostanek pa sem zadržal za svoje najnujnejše potrebe. Teh ni bilo veliko, ker sem cele dneve delal, stanoval pa sem v Vegradovem samskem domu v Velenju."

Zanimalo nas je, kdaj in zakaj se je odločil za delo v rudniku.

"Priznati moram," je dejal Ramiz po kratkem premišljanju, "da o delu v rudniku še slišati nisem hotel. V samskem domu smo se o delu v jami veliko pogovarjali, saj so skupaj z Vegradovimi delavci stanovali tudi rudarji, ki niso našli prostora v starem in takrat še edinem rudniškem samskem domu. Vendar s svojimi predlogi, da naj se jim pridružim pri delu v jami, so bili vedno bolj prepričljivi. Zato sem vse pogosteje razmišljal o njihovem pregovarjanju, mojo odločitev za odhod na delo v jamo pa je pospešil še nizek osebni dohodek. Spominjam se, da sem zadnji mesec pri Vegradu imel 345 delovnih ur in dobil plačilo, ki je bilo le neznatno večje od osebnega dohodka

Nadaljevanje na strani 23!

Josip Bačić,
konstruktor-projektant,
pesnik in pevec,
zaposlen v ESO

Lepota ne umira. Lepota se ne spreminja, s časom postaja bolj ponotrjena, zateka se h globinskim umetnostim: k poeziji in h glasbi.

Najbrž je sleherni človek po svoje pesnik, toda pesmi pišejo samo tisti ljudje, ki na svoj način dojemajo življenje in ga žlahtnijo s svojim duhom. Napačno in zastarelo je mnenje, da je pesnik nekaj posebnega, osebnost, ki ji gre poseben položaj v družbi, kar je tudi pri nas veljalo še v času fevdalnih in kapitalističnih režimov. Danes je vse več pesnikov na poljih, v tovarnah, po delavnicah, ki s pesmijo živijo, kajti življenje postaja preveč resno, da bi lahko tej resnosti zaupali štiriindvajset ur dnevno. Kljubovati ji moramo z ljubeznijo do poezije, proznih, likovnih ustvarjanj, glasbe, folklornega izročila, narave in z navezovanjem zlate niti prijateljstva, bratstva med ljudmi, kar bo pripomoglo tudi k naravnejšemu videzu novih, po vojni zgrajenih mest, kakršno je naše Titovo Velenje.

Pred sedmimi leti je v našo dolino prišel živet človek, v katerem takšna in podobna spoznanja živijo in se zlivajo v pesmih, ki jih ustvarja. Čeprav po svojem poklicu pripada modernemu tehničnemu svetu, zaposlen je v naši delovni organizaciji ESO kot konstruktor - projektant elektroenergetskih naprav, pa mu pesmi pomenijo življenje, lepoto in srečo, kar potrjujejo njegove besede: "Na stezi življenja sem srečeval ljudi in stvari, o katerih sem pesnil. Ko pa sem dojel toplino in smisel pesmi, sem jo spustil v praznine svojega srca in ji nekega dne poklonil svojo ljubezen. Od takrat nisem več v nobenem delu sveta sam, kajti povsod me spremlja moj vdani prijatelj - pesem!"

Josip Bačić je rojen 1932. leta v Županji. Sredi slavonskih travnikov in pašnikov, na bregovih Save je minevalo njegovo otroštvo, ki ga je spremljal teman oblak - prerani materin grob. V krilo stare matere se je zatekal po odgovore na svoja otroška vprašanja, vanj je skrival obraz pred grozotami vojne, in ljubezen "bake in djeda" ga je pospremila v svet, ki mu s svojimi zmedami, ovirami pogosto ni stal ob strani v bitki za boljše življenje. Pesnikova misel in beseda se zato često vračata v rojstni kraj, k starim staršem, v otroštvo...

Vratit bih se htio tebi, draga bako pokraj Save
gdje su dani vedri, blagi, mjesečeve noći plave.
Gdje duboka teče Sava pokraj kuće tvoje bijele,
gdje djetinjstvo moje osta, igrajuć se dane cijele.

Svud mirisi - svuda bruji u šljiviku cvrkuć ptica
u staji je gnijezdo našla lanjska naša lastavica.
Letjeo sam i skakao sa ograda i sa grana,
padobran sam napravio od djedovog kišobrana.

Nisam dao nikom mira a volio sve sam jako
kad je netko tužan bio sa njime sam i sâm plako.
Široka su polja bila a još šire moje oko
nebrojeno puta Savu preplivo sam na duboko.

Dosta, dosta, neću više to so bako uspomene
nego spremi dosta jaja, jednog dana eto mene.
Pričat ću ti kada dođem što svijet misli i što radi
pozdravljena ostaj, bako, i poživi u toj nadi.

Nižjo gimnazijo je Josip še končal v Županji, nato pa je šolanje nadaljeval na srednji tehnični šoli v Zagrebu, od koder ga je želja po znanju potegnila iz domovine - na specializacijo v Nemčijo. Navezanost na rojstni kraj, ki se mu je spletla v otroštvu, pa je bila premočna, da bi lahko ostal v tujini. Vrnil se je v Županjo in se kot elektromehanik zaposlil v tamkajšnji tovarni sladkorja. A v njej ni dolgo ostal; naključje ga je za-

neslo v Ljubljano, kjer je na Železniški tehnični šoli končal 1. letnik, potem pa mu je zmanjkalo denarja za nadaljevanje šolanja in se je zato zopet zatekel domov, se nato pridružil mladincem pri izgradnji hidrocentrale Novi Vinodol, od tod pa ga je delovna in življenjska pot vodila v Zagreb, v podjetje Braća Kavurić. Toda usoda mu ni namenila življenjskega pristana v Zagrebu, saj mu je razbila družinsko življenje, ki si ga je tu uredil, in ga privedla do odločitve, da se poda na novo življenjsko pot v Švico.

"V Švici sem delal pri firmi Brown Boveri," je pripovedoval Josip Bačić, "in to najprej pri projektiranju industrijskih naprav, nato pa v prodajnem oddelku za generatorsko in transformatorsko zaščito. Vendar kmalu sem spoznal, da se ritem življenja v Švici precej razlikuje od tempa življenja pri nas... Veste, če človek želi, da ga zahod sprejme za svojega, mu mora nameniti vse svoje sile, ves denar in prosti čas, a tega, kar mu ponuja v plačilo, v bistvu sploh ne potrebuje, kajti ponuja mu vse, kar je moderno, umetno, drago, in ga sili, da se še bolj peha za denarjem in nepomembnim ugledom... Človek v takih razmerah postaja do skrajnosti siromašen, oropan samega sebe, vsega človeškega, saj mu časa zase in za družino skoraj ne ostane. Res, komercializem je v razvitih deželah že takšen sovražnik človeka, da ga stalno potiska v stiske.

JOSIP BAČIĆ

Na srečo sem vse to še pravi čas opazil in dojel, poleg tega pa sem si v desetih letih, kolikor sem jih preživel v Švici, ponovno ustvaril družino, ki si je za vedno tudi nisem mogel zamisljati na tujih tleh; v tistem divjem, vedno nekam drvečem svetu. Moja žena je Slovenka, in vsaj štirikrat na leto smo potovali v Slovenijo, kamor nas je vedno bolj vleklo tudi to, da sta sinova odrasčala in da smo si vsi želeli, da šolo obiskujeta v domovini. Posebno zavoljo tega, da bi starejši sin, ki je kazal nadarjenost za glasbo, lahko obiskoval glasbeno šolo, saj mu z ženo študija glasbe, drag kot je v Švici, ne bi zmogla plačevati!

Tako smo se pred sedmimi leti z veseljem vrnili v domovino, in zahvaljujem se vsem, tako delavcem Rudarsko-elektroenergetskega kombinata Titovo Velenje kot tudi občanom Titovega Velenja, da so nas sprejeli medse."

Ptice selice
u daljine lete
i napuštaju
svoja gnijezda.
Ali ponovo svrate
da životu
vrate -
odsaj
prvih zvijezda.

Da, tako kot ptice v teh stihih, ki jih je Josip zapisal že leta 1973, se je tudi on vedno vračal domov, dokler se ni vrnil za vedno. Kjerkoli pa je živel, se je vključeval v kulturni utrip kraja. Vedno je pel v pevskih zborih, recitiral, sodeloval v folklornih skupinah, vseskozi pa tudi pesnil. Pesem ga je spremljala od Slavonije do modernih mest Evrope, zato je del njega in njegovega življenja, je resnična in doživeta. Vanjo je zliil svoja občutja, ko je bil srečen, žalosten, obdan s prijatelji in znanci ali sam, osamljen v tujem svetu. V njej je razmišljal o življenju, človeku, njegovih potrebah, izvirih nezadovoljstva – kot na primer v stihih "Mi, ljudi":

Mnogo puta kažemo i sami:
– Pa što!
Da nam je i bolje,
uvijek bi tražili
još više i više!
Onaj koji nema dara
kulture i časti,
od mnogo imat će malo,
jer ga još uvijek kvari
ritam koji diše.

V Zagrebu je leta 1965 izdal svojo prvo zbirko pesmi – pesmi za otroke, ki izžarevajo temeljne človeške ideale: resnico, pravico, lepoto in mir celemu svetu...

Molimo, da se sve bombe spale
jer to je slabost i hir
tad sretna bit će mladost naša –
živjeli sloga i mir.

Po desetih letih pesniškega ustvarjanja, dozorevanja, objavljanja v Županjskem zborniku je Josip Bačić objavil drugo pesniško zbirko, v kateri potuje skozi svoje življenje, obstoj ljudi in jo zlije v ciklički ljubezni, srca, rojstnega kraja, življenja, človeka in mladosti, ko pravi:

"Promatranje života nije nemoguće – ali je duga i mukotrpa stvar!"

Tudi v njegovih novejših pesmih je polno razmišljanj o življenju, predvsem o življenju današnjega in jutrišnjega človeka v betonskih stanovanjskih blokih, sredi asfaltnih travnikov in pločevinastih vozil, v opoju alkohola in mamil, s tekmovalnim duhom oboroževanja v srcu.

Človek, ti atomski človek –
zakaj imaš roke?
Za delo, za objem, za božanje?
Še več, veliko več.
Roke so žerjavi, bombniki
strupeni mešalci iskanja gorja...

Vse takšne temne misli pa pesnik navadno optimistično sklene, kajti v svojih iskanjih temeljnih silnic življenja upa, da bo delavec – samoupravljalca v 21. stoletju le našel pravi način življenja. Včasih ga v verzih na ta račun tudi hudomušno podraži.

Hov, hov, hov,
ker lajam v stanovanju,
ni vam prav.
Le malokdaj vesel sem pes,
zares, zares, zares.
Le redko vidim zelene poti,
le redko vidim vesele oči.
Marsikaj tudi mene skrbi,
marsikaj se mi butasto zdi.
Posebej sem danes vesel in lajam,
ker se kot pes svobodno sprehajam –
polulam kakšen štor ali cvet,
tišči me, tišči ta obupni svet.
Sprašujete, kje je moj gospodar.
Z menoj ga ni, ker nima časa.
Ta je od mene še večji pes –
zares, zares, zares...

"Poezija je vedno bila zame neizčrpen rudnik lepote in vedno mi bo okno v nova obzorja," poudarja Josip Bačić sedaj, ko precej pesni tudi v slovenskem jeziku. Na pobudo glasbene šole v Titovem Velenju je napisal nekaj pesmi tudi o rudarjih in eno ali dve od teh pesmi bomo kmalu lahko slišali celo v glasbeni izvedbi otroških pevskih zborov. Tudi on že sedem let poje v moškem pevskem zboru Karel Destovnik-Kajuh na Dobrni. Projektant elektroenergetskih naprav in pesnik se tako v njem dopolnjujeta. Prvi ima rad svoje delo, drugi živi v pesmih in glasbi, oba pa sta ena oseba, ki pravi:

"Povsod lahko ljudje skupaj živimo samo,
če skupaj mislimo, delamo, pojemo!"

To pesnikovo misel je potrdilo življenje, saj mu je v tujini pesem pomagala premagovati težave, sklepati prijateljstva, pa tudi v domovini mu je pomagala hitro najti pot do človeških src. Močna, čarodejna, vztrajna je, in pesnik se ji zahvaljuje z navdušenim vzklikom:

"Hvalati pjesmo, što si postala mojim odanim drugom –
svaki rastanak s tobom bio bi ispunjen tugom."

Draga Borovnik

Franc Aubrecht, upokojeni rudar in vnet zbiralec starin, doma v Lipju

Lesena "vincerlija", v njej pa črna kuhinja z obokano kamnitno pečjo in klopjo okrog nje, na steni sklednik, lončena posoda, lesene žlice, v kotu sprehajalna palica, ki je bila včasih tudi puška, na polici eden prvih radijskih sprejemnikov v naši deželi, steklenica iz gline, stari kovanci s skoraj celega sveta, citre, nedeljski družinski dežnik, na steni ure raznih vrst in oblik in še in še predmetov, od lesenih cokel, še s cveki zbitih, do polne skrinje verskih in posvetnih knjig, ki so izšle pred 200, 300 leti. Vse to lahko vidimo doma pri Francu Aubrehtu. To je zgodovina slovenske bajtarske in gruntarske družine. Zgodovina, v kateri je naš narod padal, se dvigal – nikoli klonil. Živel z zemljo, od dela na njej in postal trdoživ kot hrast, ki lahko kljubuje vsem viharjem.

Takšni so tudi domačini Lipja, vasice ob levi strani ceste, ki vodi iz Titovega Velenja proti Celju. Velike, nanovo zidane hiše, obdelana polja, vrtovi in vinogradi so dokaz, da Lipjani ne sedijo v senci, ampak znajo zavihat rokave in poprijeti za delo. Gosta pa v tem, s soncem oblitim kraju vedno sprejmejo nasmejani, prijazni obrazi.

Na eni od kmetij v Lipju so zrasli tudi trije bratje Aubrecht. Franc, rojen 1931. leta, pa je bil tisti, ki je doma prevzel kmetijo. Njegova last je tudi opisana stara "vincerlija" z vsemi v njej ohranjenimi starinami. Daleč naokrog je ta zbirka starin ena najpopolnejših, najbolj ohranjenih in po izvoru najstarejših. Nekaj predmetov, ki jo sestavljajo, so uporabljali pri Aubrehtovih doma še takrat, ko je bil Franc še otrok, in že tedaj so bili zapuščina Aubrehtovih starih staršev. Precej pa so jih prispevali Frančevi prijatelji in znanci ali pa jih je prinesel Franc sam s svojih izletov po Sloveniji. Marsikomu star vrč ali lesena ključavnica, ki se valja nekje po podstrešju, ne pomeni nič. A tudi to je delček naše preteklosti, in Franc Aubrecht se tega dobro zaveda, zato je vsak vrč, kolovrat, gramofon ali fotografija, delana še na steklo, našla prostor v njegovi "vincerliji". Ustno izročilo pravi, da je v tej kočici nekoč živela ženska, ki je pazila na vinsko trto in dozorevajoče grozdje, po njeni smrti pa da jo je odkupil Francetov

stari oče in je tako postala last Aubrehtovih. "Stara je najmanj dvesto let, a še danes je les tako trd, da se vanj ne da zabiti celega žeblja," zatrjuje njen sedanji lastnik Franc Aubreht.

V spodnjem delu te hišice je zidana klet, v kateri je več polnih sodov vina, ki ga je pridelal naš sobesednik, v zgornji, edini sobi, kjer je bila včasih obenem kuhinja, spalnica, jedilnica in dnevna soba, pa je sedaj zbirka starin. Vsako izmed njih Franc ljubeče vzame v roke, pove obiskovalcu o njej nekaj besed in jo vrne na njeno mesto, ki je določeno tako natančno, kakor je bil včasih jasen njen namen.

Zanimalo nas je, kdo je, kakšen človek je Franc Aubreht, in takole nam je spregovoril o sebi:

"Čeprav smo bili pri hiši le trije otroci, se je oče moral zaposliti v velenjskem rudniku, saj zemlje je bilo premalo, da bi se lahko preživljali samo s kmetijstvom. In tako bi kar shajali in smo tudi shajali, dokler se ni začela vojna in z njo pomanjkanje in druge tegobe. Spominjam se, da nas je učiteljica učila o samostalnikih, glagolih in pridevnikih, ko se je moje šolanje zaradi začetka vojne končalo in so začeli prihajati v vas podnevi Nemci, ponoči pa partizani, za katere smo zbirali hrano. Spominjam se tudi, kako smo se tolikokrat kar tresli od strahu zaradi vsega tistega streljanja. Še nekaj tednov po koncu vojne nam je v glavah bobnelo od vseh strelav in eksplozij, ki smo jih slišali.

Kljub vsemu je vojna le minila, vendar z njo je minilo tudi moje otroštvo. Neobdelana zemlja je čakala pridnih rok, lačna usta so čakala hrane, zato se nismo nič spraševali, kaj bi, ampak smo začeli delati. Nekaj let sem pomagal pri delu doma, potem pa sem se iz istega razloga kot oče zaposlil v velenjskem rudniku."

Franc je rudaril v našem premogovniku od leta 1949; nekaj časa v vzhodnem delu jame Preloge, nato pa v jami Škale. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač, potem pa je ob delu opravil najprej izpit za polkvalificiranega kopača, nato za kvalificiranega kopača in nazadnje še za visoko kvalificiranega jamskega delavca - strelca in delal v jami vse do septembra lani, ko je izpolnil pogoje za upokojitev in se od nje za vedno poslovil.

Marsikomu je težko, ko odide v pokoj. Doma mu je dolgčas, dnevi so mu dolgi kot še nikoli v življenju, a s Francem Aubrehtom ni tako.

"V delo v jami sem se vživel že po nekaj tednih in samo enkrat v tridesetih letih sem se vprašal, ali bom še prišel iz rudnika ali ne. To je bilo takrat, ko je voda vdrla v jamo in so nas rešile črpalke... Če bi tedaj zmanjkalo elektrike, in bi črpalke obstale, ne bi nihče od nas več videl sonca!

Potolklo pa me ni v rudniku nikoli, in nikoli si nisem želel, da bi delal kje zunaj. Skratka, jama je bila moj drugi dom, vendar se sedaj, ko sem upokojen, le redko spomnim nanjo. Dovolj dela imam na polju, z živino v hlevu, v vinogradu, v gozdu in še svoje starine imam, da mi zapolnijo trenutke prostega časa. Tudi moji nekdanji dolgoletni sodelavci se večkrat oglasijo pri meni. Včasih pa z ženo - ime ji je Marija - tudi kam greva. Pred kratkim sva se, recimo, vrnila iz zdravilišča v Radencih, kjer sva že tri leta zapored preživela dopust."

Nekoč so imeli pri Aubrehtovih tri sinove, Marija in Franc pa imata tri hčere, od katerih dve s svojima družinama živita že v svojih lastnih novih hišah v Lipju, najmlajša pa je letos maturantka srednje ekonomske šole. Pri hiši pa je še nekdo. To je pes Bučko, za katerega človek le težko verjame, da nima človeških možganov, saj razume in uboga prav vse, kar mu gospodar reče. Verjetno zato, ker že od nekaj drža reklo, da imajo živali rade dobre ljudi.

Tako kot Bučko, ki spremlja vsak Francetov korak, dobro ve, zakaj je prav njemu poklonil svoje zaupanje, lahko tudi vsak, ki Franceta pozna, potrdi, da je človek dobrega srca. Nobe-

FRANC AUBREHT

MIHA BRGLEZ

nega obiskovalca ne odpravi pri vratih, lačen ali žejen nihče ne zapusti njegove domačije, zato pa se ljudje pogosto vračajo nanjo, postajajo Francetovi prijatelji in često s seboj prinesejo kakšen "delček zgodovine" za njegovo zbirko.

D. B.

Miha Brglez, po poklicu elektrotehnik, zaposlen v temeljni organizaciji TE Šoštanj "Vzdrževanje"

Dobila sva se v finomehnični delavnici temeljne organizacije TE Šoštanj - Vzdrževanje, v kateri opravlja dela in naloge vodje del pri sistemu vodenja skupnih naprav TE Šoštanj. Na začetku nama pogovor kar ni hotel steči. Morda zato, ker mlad človek, kakršen je Miha, še ni utegnil razmišljati o sebi, svojem preteklem življenju in delu. Morda tudi zato, ker je Miha po naravi skromen in redkobeseden. Odgovor verjetno kaže iskati ravno v teh okoliščinah. Vendar počasi sva potem le sestavila mozaik njegove prehojene delovne in življenjske poti.

Miha Brglez se je rodil pred enaintridesetimi leti v Zavodnjah nad Šoštanjem. Delavska družina, v kateri je prišel na svet kot drugi od štirih otrok, bi le s težavo živela samo z očetovim zaslužkom, če ne bi imeli pri hiši tudi nekaj obdelovalne zemlje in živine. Zaradi teh razlogov pa je Mihovo zgodnje otroštvo bilo podobno otroštvu večine podeželskih otrok, ki so se rodili kmalu po vojni. Do začetka osnovnošolskih let je bil njegov svet razpet med bregove pod Slemenom in med igro ter delom na polju in pri živini. Za otroško sanjarjenje je potemtakem imel bolj malo časa in možnosti.

Tako je zrasel v šoloobveznega otroka in začel hoditi v domačo vaško šolo. Vendar v njej je končal le pet razredov, potem pa je vsak dan skupaj s svojimi vrstniki, nekaj časa tudi z obema bratoma in sestro, moral vzeti pot pod noge proti Šoštanju, saj so se zaradi klica mladih družin v dolino višji razredi vaške šole v Zavodnjah sredi šestdesetih let tako izpraznili, da jih ni kazalo kaj drugega kot ukiniti, učence pa usmeriti v nadaljnje šolanje v Šoštanju.

Kam po končani osnovni šoli naprej, pa Mihi ni bilo treba dosti premišljevati, kajti mogočni objekti šoštanjskih termoelektrarn so mu že kmalu po začetku nadaljevanja osnovne šole v Šoštanju tako vzburlili domišljijo, da se je sklenil izučiti za električarja. Okrog leta 1966, natančnega datuma se Miha ne spominja, je s TE Šoštanj podpisal tudi učno pogodbo za šolanje v elektrogospodarskem šolskem centru v Mariboru, odkoder se je po treh letih šolanja vrnil s pričevalom obratnega električarja. Vendar razmere v takratni TE Šoštanj so bile takšne, da za Miho ni bilo dela. Zato se je zaposlil v velenjskem rudarskem šolskem centru, kjer je spoznal vse tegobe terenskega dela. Kot delavec RŠC je namreč leto dni sodeloval pri monetažah električnih napeljav v stanovanjskih blokkih v Beogradu, nato pa je odšel v JLA. Po vrnitvi iz vojske spomladi leta 1972 se je znova poskusil zaposliti v TE Šoštanj in takrat je tudi dobil delo, in sicer v skupini za inštaliranje in remonte nizkonapetostnih motorjev. A pri tem delu ni ostal dolgo, saj je izkoristil priložnost za prevzem del in nalog obratnega električarja pri prvih treh blokkih (z nazivno močjo 2 x 30 MW in 75 MW). Tako se je uvrstil med "pogonce", tiste "izbrance" v TE Šoštanj, ki spadajo med delavce pri neposredni proizvodnji električne energije. Kljub zadovoljstvu, ki ga je čutil med temi delavci, pa je vedno bolj prihajal do spoznanja, da mu znanje, ki mu ga je dala poklicna šola, ne zadostuje več. Zato se je vpisal v elektrotehnično šolo pri velenjskem rudarskem

šolskem centru in jo v štirih letih ob delu dokončal kot elektro tehnik za področje jakega toka. Med šolanjem je imel nekaj težav v zvezi z menjavanjem delovnih izmen v TE Šoštanj, vendar nikoli kritičnih, ker so mu sodelavci šli na roko pri zagotavljanju možnosti za šolanje ob delu.

"Skoraj štiri leta sem svoje življenje podrejal delu in učenju in ob tem dodobra spoznal tudi tegobe delavcev, ki delajo izmensko. Rečem lahko, da je izmensko delo, pri katerem niso izvzete ne sobote, ne nedelje, ne prazniki, vse prej kot enostavno," je dejal Miha o svojih izkušnjah iz teh let.

Po končanem šolanju in opravljeni maturi pri RŠC je Miha spremljal delo v TE Šoštanj: sprejel je dela in naloge tehnika za zaščito električnih naprav, katerih opis - in s tem tudi vsebina - pa se je s formiranjem temeljnih organizacij v šoštanjskih termoelektrarnah spremenil tako, da je Miha postal izvajalec del in nalog samostojnega tehnika za sistem vodenja skupnih naprav v TE Šoštanj. To je za sistem vodenja električnih naprav za transport premoga, odpepeljevanje, pripravo tehnološke vode in tehnično informiranje, ki vključuje telefonske naprave, klicne naprave in računalnike. S spremenjenim opisom del in nalog je torej Miha začel delati na izredno širokem in zahtevnem delovnem področju; področju, ki terja tudi dodatno izobraževanje. Ob tem povejmo še to, da je leta 1980, ko je v TE Šoštanj prišlo do prenovitve tehnične organiziranosti, Miha dobil razporeditveno odločbo za vodjo del pri upravljalnem sistemu (sistemu vodenja) skupnih naprav v TE Šoštanj. Miha seveda tudi dela in naloge po tej razporeditveni odločbi jemlje zelo resno; tako pač, kot je jemal resno vse, česar se je lotil. Motilo ga je le to, da je natanko dve leti dobival osebni dohodek za dela in naloge, ki jih je opravljal pred zadnjo delovno razporeditvijo. Tako dolgo je namreč trajalo pripravlanje in sprejemanje nove analitične ocenitve del in nalog.

Med pogovorom je Miha pohvalil medsebojne odnose delavcev v skupini, v kateri dela, kakor tudi v celi temeljni organizaciji Vzdrževanje. Pripomnil pa je, da zlasti po sprejetju nove analitične ocene del in nalog nikakor ni mogoče zgladiti sporov med nekaterimi delavci iz drugih OZD v TE Šoštanj, do katerih je po njegovem mnenju prišlo zaradi uporabe neustreznih kriterijev pri izdelavi nove analitične ocene del in nalog.

"Zanimivo pa je," je k temu dodal, "da nasprotja, ki tu pa tam vladajo med delavci v TE Šoštanj, nikakor ne vplivajo na kvaliteto našega vsakodnevnega dela. Vse delovne obveznosti uresničujemo tako, kot da med nami ni spornih vprašanj. Kvalitetno in v roku opravljen remont bloka 3, uspešno končane priprave za remont bloka 5 in visoka obratovalna pripravljenost drugih blokov zgovorno dokazujejo, da imamo primeren odnos do dela; odnos, ki ga nič ne more omajati."

Čeprav je Miha Brglez zadnjih deset let svojega življenja podredil delovnim obveznostim in zahtevam po čim boljši strokovni izobrazbi delavcev, je obenem dokazal tudi veliko zvestobo svojemu rojstnemu kraju. Zakaj še vedno živi pri starših v Zavodnjah. Na staro domačijo je pripeljal tudi ženo in dveletno hčerko. Poleg tega je vseskozi eden izmed najaktivnejših članov KS Zavodnje. V zgodnji mladosti je sodeloval tudi v kulturnem društvu "Ivan Napotnik", več let vodil krajevno organizacijo ZSMS, sedaj pa opravlja naloge predsednika krajevne organizacije SZDL.

"V zadnjih dvajsetih letih se je tudi v Zavodnjah marsikaj spremenilo na boljše," pravi Miha o svojem rodnem kraju. "Po napeljavi električnega toka smo modernizirali cesto do Šoštanja, napeljali vodovod in uredili vaško kanalizacijo, modernizirali kulturni dom, osnovno šolo, uredili telefonsko zvezo z dolino. Letos smo elektrificirali tudi področje na Slemenu in okoli nje-ga," nadaljuje in še namigniti ne poskuša, da je marsikatera pridobitev tega kraja nedvomno tudi rezultat njegovega prizadevnega dela.

Pripravil Bojan Ograjenšek

Ana Reherman, delavka pri doziranju zmesi za proizvodnjo elektrofiltrskih zidakov v delovni organizaciji "Elektrofiltrski elementi"

Ljudje, ki živimo od svojega dela, združenega z delom drugih delovnih ljudi, smo vsi po vrsti delavci. Opravljamo svoja dela in naloge do dne, ko tako ali drugače začnemo živeti izključno ali vsaj pretežno od svojega minulega dela.

Delo, naporno, manj naporno, težaško, delo v prahu, mrazu, na vročini - vsako je v načelu potrebno, koristno.

Ana Reherman, za prijatelje in znance Ančka, je že dvajset let zaposlena v delovni organizaciji Elektrofiltrski elementi. Prva leta je poprijela za delo povsod, kjer je bilo potrebno. Nalagala je elektrofiltrske zidake za spravilo v sušenje, potem s traku na palete in dalje na vagone, tovornjake; razlagala vreče cementa, apna, azbestne halde. Nič ji ni smelo biti pretežno in ji tudi ni bilo, kajti Ana ni človek, ki hitro obupa, kloni, ki se dela ustraši.

Sedaj že trinajsto leto dela pri stroju za pripravo zmesi, iz katere potem izdelujejo EF zidake; to njeno delo se imenuje tudi doziranje, kajti paziti mora, koliko bo v tej zmesi elektrofiltrskega pepela, azbestne "halde" (jalovine) in drugih potrebnih primesi za kvalitetne EF zidake. Človek, ki še nikoli ni videl ogromnih silosov s prašnatimi materiali in mešalcev za pripravo zmesi za EF zidake v naši delovni organizaciji EFE, si težko zamišlja njeno delo. Dozirni stroj sicer res dela avtomatsko, a njegovo delo je treba uravnavati in nadzirati.. Ne ve, recimo, koliko dela mora postoriti tudi z rokami, da se material, ki meži iz silosov, v mešalnikih res ves dobro premeša. Za vse to delo pa se je tako izurila, da že po zvokih, ki prihajajo iz proizvodnih naprav krog nje, opazi, kadar je kaj narobe, in če je, se po navadi kar sama potruži, da napako odkrije in jo odpravi. Le če je kaj hujšega, pokliče na pomoč.

Mešalec in silosi so spodaj, kontrolna plošča zanje pa visoko zgoraj; do nje vodita dve strmi stopnišči, in to dovolj pove, koliko se mora Ančka namučiti vsak dan tudi s hojo, da doziranje poteka brez zastojev. Poleg tega Ančka že vsa leta dela v dveh izmenah. To pa pomeni, da je njena naloga ob koncu popoldanske izmene še, da očisti mešalec. "Enostavno moram zlesti vanj in pozabiti na to, kakšen si vedno, ko zlezeš iz njega," je rekla o tej delovni nalogi, ne da bi se poskušala pritoževati, da je pri njenem delu prah povsod, kamor se ozreš; ne samo v mešalcu, kadar mora zlesti vanj, in da ta prah silni v oči, za robove obleke, v lase... Kljub vsemu temu pa Ančka pravi, da sedaj še kar gre, da je bilo pred leti prahu še več.

Takole pa je pojasnila, kako je prišlo do tega, da se je zaposlila v delovni organizaciji EFE:

"Naša domačija v Ravnah pri Šoštanjju ni dovolj velika, da bi lahko vsi otroci - štirje bratje in dve sestri - ostali na njej. Zato je eden od bratov prevzel kmetijo, drugi pa smo se preselili v dolino in si v njej poiskali delo. Zdaj smo celo vsi, tudi brat, ki je prevzel kmetijo, zaposleni v našem kombinatu. Dva brata sta rudarja, druga dva delata v šoštanjskih termoelektrarnah, sestra je čistilka v delovni organizaciji Avto-prevoznništvo in servisi, in vsi smo z zaposlitvijo zadovoljni. To je tudi razumljivo. Že kot otroci smo se naučili trdo delati, saj je bilo dela na polju veliko. Poleg tega pa smo prišli na svet v letih - jaz, recimo, druga zapovrstjo, v prvem letu vojne - ko je bilo treba živeti brez prave obleke in obutve in smo bili strašno veseli, če smo dobili vsak dan vsaj kos kruha. Navadili smo se torej skromnosti in zato se nam ne zdi nič prehudo. Zaradi vsega tega, sem se tudi dela v delovni

organizaciji EFE hitro navadila in nisem šla po poti nekaterih mladih delavcev, ki prihajajo, se delu kar naprej izmikajo z lovljenjem bolniških dopustov, dokler naposled tudi ne zapustijo težkega dela, prahu in vročine, ki se jim v naši tovarni ne morejo izogniti, ter se odpravijo iskat delo drugam. Moram pa reči, da so ženske pri zelo napornih delih v naši tovarni bolj vztrajni in stalni delavci kot moški.

Proizvodnja potemtakem ostaja pretežno odvisna od nas dolgoletnih delavcev. Vendar sami velikokrat tudi ne zmoremo vsega, kar bi hoteli narediti. Prav sedaj imamo težave tudi zaradi elektrofiltrskega pepela, ker poteka remont največjega bloka TE Šoštanj in ga namesto pri tem bloku, kjer je boljše kakovosti, moramo odvezemati pri 275-megavatnem bloku in se zato sprizajziti, da izdelamo na dan tudi po 6 000 zidakov manj kot sicer.

Glede na delo, ki ga opravljam, pa so moji osebni dohodki slabi, čeprav so se letos nekoliko le popravili."

Vendar vsem naporom navkljub Ana vsak dan znova rade volje sede na kolo in se odpelje na delo. Njena sodelavka pravi, da ne pozna nobenega človeka, ki bi opravljal svoje delo s takšnim veseljem, zagnanostjo, vestnostjo in odgovornostjo kot Ana.

Ančka je tudi članica delavskega sveta delovne organizacije EFE in predsednica njegove komisije za osebne dohodke, ki ima sedaj največ dela pri preizkušanju internega novega pravilnika za nagrajevanje po opravljenem delu.

Sicer pa je poročena, mati dveh otrok, sinov Janeza in Branka, in z družino živi v Lokovici.

"Pred dvanaestimi leti smo si v Lokovici zgradili hišo," je povedala, "in lahko mi verjamete, da je v njej, okoli nje in zaradi treh moških v družini zame vedno dovolj dela."

Slednje smo ji seveda radi verjeli; radi zato, ker je dodala še: "Sinova sta že velika; Janez letos končuje poklicno tesarsko, Branko pa osnovno šolo. Nihče od nas tudi ni navajen živeti v potratnosti, razkošju, in kar je glavno: vsi se dobro razumemo med seboj."

Takšna je Ana Reherman: poštena, delavna, prijazna ženska, ki tudi v pustem, deževnem dnevu - kakršen je bil dan v začetku junija, ko sva poklepetali - z nasmehom in veliko volje do življenja prežene vse oblake.

Pripravila D. B.

Valentin Orozel, poklicni šofer, zaposlen v delovni organizaciji "Avto-prevoznništvo in servisi"

Njegov dom stoji ob vznožju tako imenovane "vinske ceste", ki se začne v Lazah prav nad njegovo hišo in se nadaljuje proti zahodu. Vinogradi ob njej oblizujejo nižje obronke Kožlja, ki področje Šentilja loči od Titovega Velenja. Domačini tod okoli pravijo, da njihova trta daje odlično izabelo; vino, ki je zelo pitno, vendar le za ljudi, ki nimajo težav z želodčno kislino. Zdravko, kakor ga kličejo njegova žena, prijatelji in sodelavci, brez posledic prenese le kozarec tega vina, ki ima - je rekel - okus, kot bi jedel grozdje, potem pa je zanj boljše, če se že po pijači z manj aktivnim delovanjem.

Nezahtevna tema pogovora o značilnosti tega kraja, ki jo začneva v dnevi sobi njegove družinske hiše v Lazah, naju brez tršega prehoda pripelje do obujanja spominov na Valentinovo mladost, šolanje in delovne izkušnje; slednje so se mu lansko leto uokvirile v časovno obdobje dveh polnih desetletij.

ANA REHERMAN

VALENTIN OROZEL

Valentin Orozel je domačin. Rodil se je nekega hladnega januarskega dne leta 1940 na majhni kmetiji v Lazah pri Šentilju. Starši so imeli komaj tri hektare obdelovalne zemlje in še ta je bila raztresena po bližnjih in oddaljenih bregovih dolinice pod Kožljem. Zemlje je bilo vsekakor mnogo premalo za preživljanje velike družine, v kateri je bilo poleg Valentina še šest otrok. Vojnih let se Valentin ne spominja, vendar pravi, da je bilo tudi prva leta po osvoboditvi njihovo življenje ena sama neusmiljena borba za goli obstanek. Ta borba je za Valentina izgubila nekaj ostrine, ko je po vojni odšel v rejo k Pungarčetovim, kot se je po domače reklo kmetiji, na kateri je gospodaril očetov brat. Ta domačija je imela veliko več obdelovalne zemlje, v hlevu pa celo nekaj živine, tako da lakote niso trpeli.

"Pa še nekaj drugega so imeli pri hiši," se spominja Valentin. "Imeli so star bencinski motor, ki je gnal skoraj vse stroje pri hiši: od mlatilnice in žage do mlina za mletje jabolk."

V letih, ko na podeželju še niso poznali električnega toka in so bili tudi bencinski motorji sila redki znanilci napredka v kmetijstvu, je razumljivo, da je ta stroj kljub vsem svojim slabostim pritegnil vso mojo otroško radovednost," je dejal Valentin. "Zato tudi odločitev, kam po osnovni šoli, ki sem jo štiri leta obiskoval v Šentilju, štiri pa v Velenju, ni bila težka: leta 1956 sem sklenil učno pogodbo v TE Velenje in se šel učiti za ključavničarja. Po triletnem šolanju na elektrogospodarski šoli v Cerknem sem se vrnil v Velenje in v velenjski termoelektrarni začel opravljati svoj poklic."

Šest mesecev je Valentin delal v TE Velenje, potem pa je moral na dveletno služenje vojaškega roka. Toda po vrnitvi iz vojske so se mu njegovi življenjski cilji, v tem času že dodobra izoblikovani, žal, razblinili, saj v velenjski termoelektrarni zanj ni bilo več dela.

"V obdobju mojega 'vojskovanja' sta se velenjska in šoštanjnska termoelektrarna združili, in kar iznenada je bilo preveč kvalificiranih delavcev," pojasni Valentin, zakaj ga v TE Velenje po odsluženju vojaškega roka niso več potrebovali, in nadaljuje:

"Kaj sem pa mogel storiti? Nič. Preostala mi je samo zaposlitev v velenjskem rudniku, kjer sem v treh letih, kolikor sem v njem delal, dobro spoznal jamsko delo. Začel sem v skupini za montažo in vzdrževanje vodovodnih naprav, končal pa pri montaži jamske odkopne mehanizacije."

Kljub sproščeni pripovedi o svojem rudarjenju "med silaki, kakršnih ni nikjer drugje" – kot je dejal – pa Valentin le ne more pozabiti dela v TE Velenje in tega, da je takrat postal odveč. Resda samo mimogrede omeni imena nekaterih svojih sodelavcev, ki so imeli z zaposlitvijo v njej več sreče kot on, kljub temu pa prizadetosti zaradi izgube dela pri njej ne more skriti.

O razlogu, zaradi katerega se je po dobrih treh letih moral posloviti od jamskega dela, pa je povedal tole:

"Nekega poletnega popoldneva leta 1964 sva s sodelavcem pri izredno visoki temperaturi jamskega zraka montirala odkopni stroj v etaži na koti 101 jame Škale, si zato med delom nekajkrat slekla obleko, iz nje ožela znoj in se spet oblekla. Nič posebnega ni bilo to za takratne delovne razmere v našem rudniku, saj nam je primanjkovalo denarja celo za osnovne jamske delovne naprave in pripomočke, kaj šele za ureditev ustreznega prezračevanja jamskih prostorov. Vendar zvečer, ko sem prišel domov, se je začelo... Že na poti v Laze se mi je zdelo, da nekam težko diham; potem, ko sem bil že doma, pa so se mi težave pri dihanju stopnjevale tako, da sem ponoči komaj še dihal. Zdravnik, ki me je obiskal proti jutru, je ugotovil hudo vnetje reberne mreže... Mesec dni sem se potlej zdravil, konec leta 1964 pa sem se vrnil na delo; a ne več v jamo, ampak v tedanji rudniški avtopark."

V avtoparku je Valentin začel delati kot ključavničar, ob delu kmalu začel obiskovati tudi šolo za poklicne voznike motornih vozil in tako dobival vse več izkušenj s področja avtomobilske

tehnike, dokler ni v začetku leta 1965, ko je uspešno opravil praktični in teoretični izpit za šoferja, sedel za krmilo tovornega avtomobila in postal poklicni šofer.

"Na začetku svoje šoferske poti sem s tovornjaki razvažal gradbeni material po velenjskih gradbiščih, na katerih so sredi šestdesetih let rasli stanovanjski bloki kot gobe po obilnem deževju," pripoveduje Valentin. "Dve leti sem imel takšne vožnje, pretežno po Šaleški dolini, potem pa sem dobil težji tovornjak s priklopnikom in se nato tri leta vsak teden tudi po trikrat odpravil z njim proti Beogradu, Nišu in Kragujevcu s tovorom, ki so ga sestavljali pretežno izdelki iz velenjskega Gorenja.

Valentin je v treh letih s svojim tovornjakom prevozil Jugoslavijo podolgem in počez. Leta 1970, ko je opravil še izpit za voznika avtobusa, pa je začel prevažati na naših lokalnih progah delavce. Deset let je bil šofer na naših lokalnih avtobusnih delavskih progah, v začetku osemdesetih let pa je sedel za volan majhnega Tamovega avtobusa s petnajstimi sedeži, s katerim še danes prevažata najrazličnejše vrste potnikov.

V minulih petnajstih letih je Valentin postal šofer od glave do pet. "Ničesar ni," pravi, "kar bi me v zvezi z avtomobili še lahko presenetilo." Vendar te njegove trditve ne kaže jemati čisto dobesedno. "Pri naših avtomobilih je že tako," je takoj zatem sam moral pridati, "da z njimi ni težav, dokler z njimi delajo in so zanje odgovorni eni in isti ljudje; kakor hitro pa kak avto začne prehajati iz rok v roke, je možnost, da bo nekoga lepega dne na cesti odpovedal, vse prej kot naključna."

Kar se tiče samo avtobusov naše delovne organizacije Avtoprev. v. z. ništvo in servisi pa meni, da so nekateri zrelji že za odpis, ker so v uporabi tudi že prek sedem let. "Pri teh avtobusih," dodaja, "ni kritična njihova usposobljenost za varno uporabo v prometu, saj vse naše avtobuse vsak teden pregleda pooblaščen delavec, poleg tega pa jih vsakih šest mesecev damo v temeljit tehnični pregled. Za varnost potnikov je torej poskrbljeno; poskrbljeno pa ni za njihovo udobnost med vožnjo, ker so že zastareli. Večina potnikov na naših avtobusih res ni kdove kako zahtevna glede udobnosti njihove notranje opreme, so pa zato neizprosni, kadar zaradi njihove zastarelosti prihaja do zamud v njihovem voznem redu. Veliko očitkov morajo pogoltniti zlasti vozniki tistih naših avtobusov, ki vozijo naše rudarje na delo v nočni in z dela v popoldanski izmeni, in sicer zato, ker ravno v času teh voženj - to je od 21. do 22. ure - na ranžirni postaji v Prelogah železničarji kot za stavo sestavljajo vlakovne kompozicije - jeza zaradi zamud avtobusov iz tega vzroka pa seveda leti na avtobusne šoferje."

Sicer pa je Valentin s svojim sedanjim delom in življenjem, vključno s sodelavci in osebnimi dohodki, ki jih ima v delovni organizaciji Avtoprevoznništvo in servisi, zadovoljen. "Včasih resda pride med nami delavci do bolj 'možate' besede," pravi, "vendar sedaj vsaj ni šepetanja okoli vogalov, kar je bila pri nas še nedavno velika razvada... Poglejte, pred izgradnjo pralnice za osebne, tovrne avtomobile in avtobuse so na primer nekateri naši delavci znali povedati celo vrsto pripomb zlasti zoper postavitev dela pralnice za avtobuse. Danes, ko je avtobus opran v pičlih desetih minutah, pa seveda ni nikogar več, ki bi imel še kakšno pripombo čez to našo vsekakor veliko pridobitev. To je tudi razumljivo, saj je prej moral marsikdo visoko zavihati rokave in pošteno poprijeti za delo, da je lahko opral svoje vozilo.

V takih primerih je negodovanje gotovo treba z odločno in prepričljivo besedo čimprej zaustaviti," je Valentin sklenil najin pogovor. Le še to sem ga vprašal, preden sva se razšla, ali se po več kot šestnajstih letih opravljanja šoferskega poklica še ni naveličal vrteti krmila, in on mi je, običajno vedno resen, z nasmejanim obrazom odvrnil:

"Večkrat sem že razmišljal o tem, da bi kar pustil vse skupaj. Vendar to je bila zame vedno zelo kratka 'bolezen', bolj posledica preutrujenosti kot naveličanosti. Dan ali dva sem preživel z družino, okoli hiše premetal nekaj zemlje, potem pa me je začelo spet vleči nazaj na cesto. In zakaj bi me tudi

ne, ko pa mi je več kot šestnajst let življenja minilo na njej v avtomobilih..."

Pripravil B. O.

Emil Pečnik, vodja vzdrževanja v temeljni organizaciji SIPAK "Plastični izdelki"

Pri našem rudniku se je Emil zaposlil že leta 1958, in to kot inštruktor v rudarsko-kovinarski poklicni šoli. Nekaj mesecev zatem je bil ustanovljen Rudarski šolski center in Emil je pri njem kar celih 18 let delal z učenci. "Pred šestimi leti pa se je začelo obdobje," pravi Emil, "ko mi živci tega dela niso več dopuščali." Takrat se je prestavil na delo v Plastiko, sedaj delovno organizacijo SIPAK. Prva leta je bilo težišče njegovega dela pri razvoju avtomatov za pakiranje, vmes pa je ves čas po malem delal pri vzdrževanju in naposled prevzel dela in naloge vodje vzdrževanja v temeljni organizaciji Plastični izdelki.

Torej je Emil Pečnik že 24 let delavec našega kombinata in prav toliko let že živi v Velenju. Pred tem obdobjem pa so ga razmere po prvi svetovni vojni in posledice narodnoosvobodilne borbe zanesle po svetu od Rusije in Češkoslovaške do Kragujevca in Trbovelj in mu precej zapletale življenje.

"Mama je bila doma iz Trbovelj, gledališka igralka po poklicu, oče pa je bil Gorenjec, ves predan komunizmu. Oblast ju je zaradi njunih naprednih idej preganjala, dela nista mogla najti, zato sta se po prvi svetovni vojni kot mnogi Zasavci odpravila s trebuhom za kruhom. Kar nekaj let jima je zagrenilo to potikanje po svetu in vmes se je v Luksemburgu rodil moj starejši brat, jaz pa v začetku leta 1932 nekje v Rusiji. Šest mesecev sem bil star, ko smo se vrnili v Trbovlje, a kmalu po povratku domov sta se starša ločila, s tem pa se je razbila cela naša družina. Brat je odšel z očetom na Gorenjsko, kjer se je oče znova poročil in se od tod vrnil v Trbovlje v začetku 2. svetovne vojne, ko je oče odšel v partizane, kjer je 1942. leta padel. Jaz sem ostal pri materi in dobil očima ter polbrata.

Tako mati kot oči sta za nas otroke - bili smo trije, ko se je z Gorenjske vrnil brat - lepo skrbela, zato nam je otroštvo kljub vojni in pomanjkanju dokaj srečno minilo. Otroci se niti nismo prav zavedali okupacije, vse se nam je zdelo razburljivo in novo, le lakota je bila naša velika težava.

Po vojni, leta 1946, so me skupaj s 3 000 vojnimi sirotami poslali na Češko, ki je na takšen način pomagala v vojni prizadetim deželam. Čehi in učitelji, ki so prišli z nami iz Slovenije, so nas najprej testirali, nato pa na podlagi znanja in sposobnosti vsakega usmerili v šolanje. Jaz sem v Trbovljah končal osemletko, zato z učenjem na Češkem nisem imel težav. V za vodih firme 'Škoda' v Mladi Boleslavi sem se izučil za električarja, končne izpite pa sem polagal v Kragujevcu, kajti zaradi informiroja se je naše šolanje na Češkem predčasno končalo.

Leta 1948 sem se vrnil v Trbovlje, do takrat še najbolj moj domači kraj, in do leta 1952, ko sem odšel k vojakom, delal v tamkajšnji termoelektrarni. V času moje vojaščine mi je umrla mati, zato sem se v Trbovlje vrnil le še za toliko časa, da sem premostil čas do novega šolskega leta, ko sem odšel v delovodsko šolo v Ljubljano.

Po končanem šolanju sem se poročil, žena je doma z Lovrenca na Pohorju, in predvsem zaradi stanovanja, ki ga drugje ni bilo mogoče dobiti, sva prišla živeti v Velenje. Tu je bilo poleg dela inštruktorja na voljo tudi stanovanje, iz katerega pa smo se že pred nekaj leti preselili v svojo hišo."

V Velenju je Emil končal še srednjo tehnično šolo in kmalu so ga, ne samo v njegovem delovnem okolju, ampak tudi v drugih delovnih organizacijah, spoznali kot strokovnjaka, ki zna popraviti skoraj vsako okvaro pri strojih. Človek je, ki po osmih urah dela ne sleče delovne halje, če svojega dela še ni končal, temveč dela tako dolgo, da je stroj popravljen.

"Stroji v temeljni organizaciji Plastični izdelki so bili lani časovno 90-odstotno izkoriščeni in tako bi lahko bilo tudi letos, če bi imeli repromaterial," je povedal Emil in nadaljeval: "Ker pa plastične mase, ki jo potrebujemo za našo proizvodnjo, od novega leta dalje nimamo dovolj, so naši stroji letos četrtno časa v prvem trimesečju stali. To so visoko produktivni stroji, ki jih vključimo v ponedeljek in lahko delajo brez prestanka cel teden, in zato rabimo tudi po 100 ton materiala na mesec..."

EMIL PEČNIK

Če ne bo šlo drugače, bomo morali preusmeriti našo proizvodnjo v izdelavo izdelkov, za katere ne bomo potrebovali toliko narejenega materiala iz uvoženih surovin. Zaenkrat si pomagamo, kakor vemo in znamo. Poskušamo na primer delati z materialom iz podjetja Surovina v Mariboru, ki material predeluje iz odpadnih snovi, a spodbudnih rezultatov na ta način še nismo dosegli."

Emilovo življenje pa je bilo vedno razgibano tudi na športnem in družbenopolitičnem področju. Osem let je že v Trbovljah aktivno plaval pri tamkajšnjem športnem društvu Rudar, v začetku šestdesetih let pa je v našem mestu ustanovil plavalno sekcijo. Kar v velenjskem jezeru so vadili, ker denarja za bazen takrat ni bilo, primanjkovalje denarja pa je bilo tudi vzrok, da so z leti sekcijo opustili. Plavanje sedaj Emilu pomeni le še občasno rekreacijo, saj je nekaj let ves prosti čas porabil za izgradnjo lastne hiše. Skoraj vsa dela pri izgradnji je opravil sam in še vedno najde pri hiši kakšen opravek, ki mu zapolni proste popoldneve.

V delovni organizaciji Plastika, zdaj SIPAK, je bil predsednik

delavskega sveta, od leta 1959 je član zveze komunistov in sedaj tudi namestnik sekretarja osnovne organizacije zveze komunistov v temeljni organizaciji Plastični izdelki.

V sklepu najinega pogovora se je Emil dotaknil še zaposlovanja delavcev. Sina ima, ki je študent tretjega letnika fakultete za industrijsko elektroniko, hčer, ki je letos zapustila osnovnošolske klopi in se odločila za živilsko srednjo šolo v

Stanko Koselj,
RL Titovo Velenje,
Klasirnica

LAKOTA LJUBEZNI

Odšel je Joco neki dan
v širni svet - ves lačen.
Čez ramo torba težka
mu visela je, a lačen
se mu v srcu je oglašal čuden piš.
V globokem žepu šop
mu čekov je tičal - a lačen
bil kljub temu je, čeprav
ni vedel, odkod ta glad strašan.

Prinesla pot ga mimo je berača,
ki ves lačen
je ob cesti stal,
obraz njegov pa bil je zadovoljen.

"O bog!"
vzklikne Joco ves skesan,
ko spozna,
kaj glad je,
ki v srcu ga tišči...

Ne kruha, ne udobja -
le ljubezni bil je lačen!

ŽENA RUDARJA

Mirno in tiho se noč nad Bevče spusti,
moj sinek v zibki sladko že spi.
Le jaz še bedim in v skrivnostno nebo strmim.

Moj mož je rudar.

Koliko je žena, ki to noč ne spijo;
koliko jih je, ki tako kot jaz si želijo:

"Vrni se, dragi mož, živ in zdrav,
vrni se, da ne bo mi nekega dne žal,
če sin bo rudar postal!"

Tako me žene prosimo v temo;
tako me žene kličemo v molčeče nebo.

"Vrni se in ne bo mi hudo,
če sleherni moj sin bo
želel v jamsko temo!"

Milojka Mohor

Mariboru, in sina, ki si je delo poiskal izven meja Jugoslavije, v Nemčiji, in zato takole razmišlja Emil:

"Administrativnih delavcev je pri nas veliko preveč. Šole učence za ta poklic še vedno, kljub usmerjenemu izobraževanju, odprtih rok sprejemajo, in zaposlujejo jih še vedno skoraj tako, kot v letih, ko besede stabilizacija še nismo poznali. Vprašajmo se, ali potrebuje človek, ki gre enkrat v petih letih na občino, tam takšno število zaposlenih ljudi, ali pa bi bilo bolje, da bi jih sproti plačeval glede na njihove opravljene storitve!" /D.B./

ODŠLI V POKOJ

Rudolf MEH,
upokojen 20. februarja 1982

Rojen 11. novembra 1936 v Celju. Poročen
z Marijo, rojeno Matjačić.

Od 13. avgusta 1953 je neprekinjeno delal pri združenih organizacijah v REK Titovo Velenje. Zaposlil se je kot nekvalificirani delavec v rudniškem gradbenem obratu. Leta 1965 je bil premeščen v rudniški zunanji obrat in leta 1967 v Avtopark, zdaj Avto-prevoznništvo in servisi, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1960 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1963 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri delovni organizaciji.

Albert VRABIČ,
upokojen 25. februarja

Rojen 18. aprila 1924 v Ljubiji pri Prijedoru.
Poročen z Jožefo, rojeno Zajc.

Od 21. avgusta 1956 je neprekinjeno delal v TE Šoštanj. Zaposlil se je kot kvalificirani tesar in delal do upokojitve v TOZD Vzdrževanje kot delovodja tesarjev.

Leta 1960 je opravil izpit za visoko kvalificiranega tesarja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Štefka MEŽA,
upokojena 11. marca

Rojena 1. decembra 1924
v Stari vasi pri Velenju.

Od 2. marca 1954 je neprekinjeno delala v TE Šoštanj. Zaposlila se je kot administratorica in delala v skupnih službah TE Šoštanj do upokojitve kot blagajničarka.

Nagrajena in dobitnica diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ljudmila STRGAR,
upokojena 1. aprila

Rojena 21. septembra 1926
v Šentilju pri Velenju.

Mati treh otrok: leta 1957 rojenega Franca, leta 1959 rojenega Emila in leta 1961 rojene Damijane.

Od 1. aprila 1949 je neprekinjeno delala pri združenih organizacijah v REK Titovo Velenje. Zaposlila se je kot nekvalificirana delavka v rudniškem zunanjem obratu. Leta 1972 je bila premeščena v rudniško stanovanjsko enoto, leta 1977 v skupne službe kombinata in leta 1980 v Družbeni standard, kjer je delala do upokojitve.

Nagrajena in dobitnica diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Sejdo JAŠAREVIĆ,
upokojen 6. aprila

Rojen 10. oktobra 1935
v Babičih pri Gračanici. Poročen
z Rahmano, rojeno Softić.

Od 1. junija 1972 je neprekinjeno delal pri našem rudniku. Zaposlil se je kot nekvalificirani delavec v Jamskih gradnjah. Leta 1978 je bil premeščen v Zunanjo dejavnost, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1974 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1975 še za kvalificiranega kopača.

Ivan ZVONAR,
upokojen 12. aprila

Rojen 25. aprila 1928
v Bučah pri Šmarju pri Jelšah. Poročen
z Ano, rojeno Bolha.

Od 21. decembra 1953 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1962 je bil premeščen v Jamo zahod, leta 1963 nazaj v Jamo vzhod, leta 1975 v Steber 8 in konec leta 1975 v Jamo vzhod, sedaj skupaj z Jamo zahod Jama Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1959 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača, leta 1961 za kvalificiranega kopača in leta 1965 še za visoko kvalificiranega delavca rudarske stroke - strelca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Anton URANJEK,
upokojen 13. aprila

Rojen 2. januarja 1931
v Podgorju pri Velenju. Poročen
s Karolino, rojeno Golavšek.

Od 20. decembra 1954 je neprekinjeno delal v našem rudniku, s krajšo prekinitvijo pa že od leta 1948. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1970 je bil premeščen v Jamo zahod in leta 1973 nazaj v Jamo vzhod, sedaj skupaj z Jamo zahod Jama Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1965 je opravil izpit za jamskega nadzornika.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, reda dela s srebrnim vencem in plakete za prizadevnost pri izgradnji jaška Preloge.

PRODAM

Prodajam Hi-Fi komponente SANYO (ojačevalec, radio, kasetofon in dva 50-watna zvočnika), s carinsko deklaracijo. Dodatne informacije lahko dobite vsak dan prek telefona 852 292, Titovo Velenje.

Franc JOVAN,
upokojen 28. aprila

Rojen 9. januarja 1931
v Lopatniku pri Velenju. Poročen
s Terezijo, rojeno Zajc.

Od 12. septembra 1953 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Steber 8, še isto leto nazaj v Jamo vzhod in leta 1977 v Jamo Škale, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1955 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1961 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ferdo BIŠČAN,
upokojen 30. aprila

Rojen 13. januarja 1916
v Zagrebu. Poročen z Amalijo,
rojeno Poličnik.

Od 1. oktobra 1969 je neprekinjeno delal pri združenih organizacijah v REK Titovo Velenje. Zaposlil se je kot glavni skladiščnik v TE Šoštanj. Leta 1975 je bil premeščen v skupne službe kombinata, kjer je kot nabavni referent delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Franc BRUNŠEK,
upokojen 30. aprila

Rojen 3. avgusta 1931
v Podkraju pri Velenju. Poročen
s Štefko, rojeno Gabrovšek.

Od 18. julija 1953 je neprekinjeno delal v našem rudniku, s krajšo prekinitvijo pa že od leta 1949. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1977 je bil premeščen v Jamo Škale, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za visoko kvalificiranega delavca rudarske stroke - strelca in leta 1965 strokovni izpit za rudarskega nadzornika.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jože HORVAT,
upokojen 30. aprila

Rojen 23. januarja 1930
v Gornji Bistrici pri Lendavi. Poročen
z Marijo, rojeno Močilnik.

Od 20. avgusta 1954 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta

1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1971 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1973 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ciril KAUDIČ,
upokojen 30. aprila

Rojen 28. junija 1925
v Plešivcu pri Velenju. Poročen
z Antonijo, rojeno Šubl.

Od 4. januarja 1962 je neprekinjeno delal v našem rudniku, s krajšo prekinitvijo pa že od leta 1952. Zaposlil se je kot polkvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1974 je bil premeščen v Zračenje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1963 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Aktivni udeleženec NOV od leta 1944 dalje.

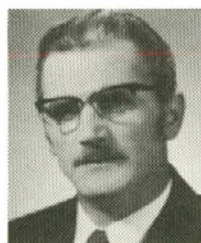
Slavko KOŠAN,
upokojen 30. aprila

Rojen 12. novembra 1925
v Šentjanžu pri Velenju. Poročen
z Ano, rojeno Petek.

Od 20. novembra 1947 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot nekvalificirani delavec v rudniškem obratu jamske investicije. Leta 1959 je bil premeščen v Klasirnico, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1960 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača, leta 1962 za kvalificiranega kopača in konec leta 1962 še za strojnika izvoznega stroja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ludvik MRAK,
upokojen 30. aprila

Rojen 19. avgusta 1930
v Gaberkah pri Šoštanju. Poročen
s Franciško, rojeno Dobnik.

Od 15. julija 1953 je neprekinjeno delal v našem rudniku, s krajšo prekinitvijo pa že od leta 1948. Zaposlil se je kot kvalificirani mizar v Jami zahod. Leta 1977 je bil premeščen v Zračenje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1971 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ivan RAMŠAK,
upokojen 30. aprila

Rojen 24. oktobra 1927
na Kozjaku pri Mislinji. Poročen
s Frančiško, rojeno Dežman.

Od 22. septembra 1952 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1977 je bil premeščen v Priprave, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1963 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

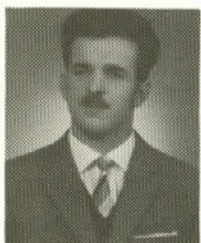

Franc VIDOVIČ,
upokojen 30. aprila

Rojen 10. oktobra 1932
v Trbovljah. Poročen z Anico,
rojeno Košenina.

Od 1. septembra 1974 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami Škale. Leta 1977 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer je dela do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Milan ŽERDONER,
upokojen 30. aprila

Rojen 29. junija 1930
v Celju. Poročen z Vido,
rojeno Hriberšek.

Od 13. aprila 1953 je neprekinjeno delal v našem rudniku, s krajšo prekinitvijo pa že od leta 1949. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1969 je bil premeščen v Jamo zahod in leta 1977 v Zračenje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1963 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jože ROŠER,
upokojen 4. maja

Rojen 19. februarja 1929
v Spodnjem Doliču pri Mislinji. Poročen
s Štefko, rojeno Kamenik.

Od 5. novembra 1963 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1971 je bil premeščen na odkop OMKT, leta 1973 nazaj v Ja-

mo vzhod in leta 1975 v Priprave, kjer je delal do upokojitve. Leta 1971 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Franc BEG,
upokojen 5. maja

Rojen 6. decembra 1921
v Dobovcu v Šmarju pri Jelšah. Poročen
z Marijo, rojeno Sulak.

Od 21. februarja 1950 je neprekinjeno delal pri združenih organizacijah v REK Titovo Velenje. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1964 je bil premeščen v rudniški zunanji obrat in leta 1978 v Zavarovanje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1955 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Branko CIZEJ,
upokojen 5. maja

Rojen 28. junija 1922
v Prekopi pri Celju. Poročen
z Marijo, rojeno Orožim.

Od 18. julija 1964 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot nekvalificirani delavec v Jami vzhod. Leta 1967 je bil premeščen v Klasirnico, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Aktivni udeleženec NOV od leta 1942 dalje.

Rudolf HOLCER,
upokojen 12. maja

Rojen 24. maja 1952
v Visolah pri Slovenski Bistrici.

Od 1. februarja 1979 je neprekinjeno delal v TE Šoštanj. Zaposlil se je kot pomočnik ključavničarja v TOZD Vzdrževanje, kjer je delal do upokojitve.

Viktor ZAPUŠEK,
upokojen 13. maja

Rojen 4. avgusta 1929
v Trnovljah pri Vojniku.

Od 14. decembra 1959 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1977 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Štefka MIRT,
upokojena 25. majaRojena 15. decembra 1923 v Cerknem pri Idriji.

Od 1. novembra 1975 je neprekinjeno delala pri združenih organizacijah v REK Titovo Velenje. Zaposlila se je kot nekvalificirana delavka v Družbeni prehrani in gostinstvu, sedaj delovna skupnost Družbeni standard. Leta 1978 je bila premeščena v TE Šoštanj, kjer je delala kot kuharica vse do upokojitve.

Stanko BIZJAK,
upokojen 31. majaRojen 13. novembra 1929 v Velenju. Poročen
z Marijo, rojeno Dolinšek.

Od 1. oktobra 1961 je neprekinjeno delal v TE Šoštanj. Zaposlil se je kot kvalificirani ključavničar in delal v TOZD Vzdrževanje do upokojitve.

Leta 1962 je opravil izpit za visoko kvalificiranega ključavničarja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Albin GAŠPARIČ,
upokojen 31. majaRojen 31. julija 1929
v Sentilju pri Velenju. Poročen
s Karolino, rojeno Krajnc.

Od 29. maja 1952 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1977 je bil premeščen v Zračenje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1955 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1961 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Milan KRISTAVČNIK,
upokojen 31. majaRojen 21. maja 1929
v Škalah pri Velenju. Poročen
z Marijo, rojeno Navodnik.

Od 2. decembra 1955 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo in transport in leta 1977 v Jamski transport, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1976 je opravil izpit za kvalificiranega transportnega delavca in leta 1979 izpit za strojnika jamske lokomotive.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

PREKLICUJEM VELJAVNOST

delovne izkaznice SOZD REK Titovo Velenje št. 114650, izdane pred 29. 6. 1982 - Izet HALILOVIČ (3. julij 3/a, Titovo Velenje).

Ferdinand OBU,
upokojen 31. majaRojen 18. junija 1931
v Andražu pri Polzeli. Poročen
z Alojzijo, rojeno Podpečan.

Od 19. julija 1954 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1973 je bil premeščen v Steber 8, sedaj Jama Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega in kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, reda dela s srebrnim vencem in diplome 2-kratnega udarnika.

Ivan STEINBERGER,
upokojen 31. majaRojen 21. marca 1931 v Pečkah pri Ptuj.
Poročen z Marijo, rojeno Korodaj.

Od 8. maja 1972 je neprekinjeno delal v TE Šoštanj. Zaposlil se je kot nekvalificirani delavec in delal do upokojitve v TOZD Vzdrževanje.

Leta 1976 je opravil izpit za polkvalificiranega tesarja.

Nagrajen in dobitnik nagrade za 30 let dela.

Alojz VIHÉR,
upokojen 31. majaRojen 25. maja 1931
na Pavlovskem vrhu pri Ptuj. Poročen
z Marijo, rojeno Potočnik.

Od 4. decembra 1961 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot polkvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1970 je bil premeščen v Jamo zahod, leta 1973 v Jamo vzhod, leta 1974 v Steber 8, sedaj Jama Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1962 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Adam VOVK,
upokojen 31. majaRojen 25. maja 1931
v Mislinji. Poročen z
Ljudmilo, rojeno Sušec.

Od 3. junija 1955 je neprekinjeno delal v našem rudniku. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1957 je bil premeščen v rudniški gradbeni obrat in še isto leto nazaj v Jamo vzhod, leta 1971 v Jamo zahod, leta 1974 zopet v Jamo vzhod in leta 1975 v Jamo Skale, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1964 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1973 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Antonija MEH,
upokojena 1. junija

Rojena 22. marca 1933
v Gaberkah pri Šoštanju.

Mati enega otroka: leta 1963 rojene Kristine.

Od 23. junija 1972 je neprekinjeno delala pri združenih organizacijah v REK Titovo Velenje. Zaposlila se je kot nekvalificirana delavka v rudniškem zunanem obratu. Leta 1973 je bila premeščena v ESO, kjer je delala v Strojnih obratih do upokojitve.

Ivan JAKOB,
upokojen 2. junija

Rojen 1. julija 1936
v Ljubnici pri Vitanju. Poročen
z Jožico, rojeno Arclin.

Od 1. julija 1966 je neprekinjeno delal v našem rudniku, s krajšo prekinitvijo pa že od leta 1952. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod, sedaj skupaj z Jamo zahod Jama Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1966 je končal šolo za nadzornike rudarske stroke in leta 1969 opravil strokovni izpit za nadzornika rudarskih del v jami.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in medalje dela.

Mihael SKORNŠEK,
upokojen 5. junija

Rojen 28. septembra 1928
v Lokovici pri Velenju. Poročen
z Marijo, rojeno Grobelnik.

Od 1. aprila 1964 je neprekinjeno delal pri združenih organizacijah v REK Titovo Velenje. Zaposlil se je v rudniškem zunanem obratu, zadnja leta pa je delal kot receptor v TE Šoštanj.

Dobitnik priznanja izvršnega sveta skupščine občine Velenje za prizadevnost na področju likovnega ustvarjanja.

ZAHVALA

Vsem sodelavcem v delovni skupini na koti 10 v južnem krilu jame Preloge se najlepše zahvaljujem za darilo, ki so mi ga dali, jamskima nadzornikoma Mirku Grilu in Francu Borovniku pa še posebej za lepe besede, ki sta mi jilt namenila ob mojem odhodu v pokoj.

Ivan Duplišek (Metleče 56, Šoštanj)

Viktor GLUŠIČ,
upokojen 1. julija

Rojen 16. julija 1925
v Celju. Poročen z Ano,
rojeno Kolenc.

Od 2. januarja 1952 je neprekinjeno delal v TE Šoštanj. Zaposlil se je kot polkvalificirani zidar in delal v TOZD TE Šoštanj I do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

(Po podatkih iz kadrovskih služb delovnih organizacij in oddelka socialne službe SOZD REK Titovo Velenje za invalidsko in pokojninsko zavarovanje pripravila Vesna Kores.)

ZAHVALA

Letos 10. avgusta bo minilo dvajset let, odkar je vdor jamskih plinov v zahodni del jame Preloge pretrgal življenje našega nenadomestljivega moža, očeta, ki bi zdaj bil že tudi stari oče, Lojzeta Jelena in njegovih sodelavcev Jožeta Nahtigala, Srečka Perošo in Kazimirja Petka.

Čas res hiti in potiska spomine v pozabo, toda spomini se vračajo, in naša bolečina je neminljiva.

Vsem, ki so nam v teh dvajsetih letih ponudili roko v pomoč ali toplo besedo v pogum, se iskreno zahvaljujemo.

Žena Rezka ter sinova
Niko in Zvone z družinama

SOLZA

Nekoč mi je na dlan kanila solza
iz tujega srca.
Zazrl sem se vanjo kot v oči človeka,
nekdanjega prijatelja...

Bivala nekoč je srečna sredi srca z upom,
da ne pokliče žalost je na svet,
da ni ji usojeno končati v robcu,
a se zarila v brazde je človeka,
začela rasti pri koreninah je na dan -
in ko je človek sad odtrgal,
mu kanila je na dlan.

Ivo Stropnik

Nadaljevanje s strani 9

za normalno število opravljenih delovnih ur. In ker so tisti mesec moji prijatelji rudarji za običajno število dni dobili kar 4-krat večje plačilo, sem dal slovo moji dotedanji delovni organizaciji in odšel na delo v jamo."

V začetku leta 1973 je Ramiz začel delati kot nekvalificirani

Peter Rezman,
Rudnik lignita Titovo Velenje,
Jamska mehanizacija

V SPOMIN

"Vas prosimo
za luč,
za tone
rjavega prahu.
Vas prosimo
za znoj,
da ga lijete
še bolj,
kot lili ste ga že.
Nagrada za vaš trud
obilna bo.
Občutek boste imeli,
da ste storili več,
kot v vaših je močeh.
Da dali ste
od sebe vse.
Priznanje javno:
obraze znojne na ekran!
Veselje bo,
da to ste vi!
Poglejte se!"
Z žuljem slika se prikaže
v prvi plan.
Pohvale
in obljubljeni denar...
NIČ VEČ -
saj časa ni,
da bi spočit
posedal v naravi
in lomil kruh
prislužen
v petih dneh.
Le v petih dneh,
obljubljenih
že vrsto let.
Ponedeljek, v soboto
še remont,
že novi ponedeljek,
se stekajo leta
borbe z naravo.
Z naravo vsemogočno!

kopač pri jamskih gradnjah. Po nekaj mesecih trdega dela je odšel na odsluženje vojaškega roka, oktobra leta 1974 pa se je vrnil v naš rudnik. Leto dni pozneje je opravil izpit za polkvalificiranega, leta 1976 pa tudi za kvalificiranega kopača. Kljub težkemu delu v jami pa njegova želja po izobraževanju s

tem še ni bila potešena. Vsako leto je obiskoval kakšen tečaj. Med drugim si je pridobil tudi kvalifikacijo za zidarja. Najpomembnejše pa je, da je vsa leta vztrajal v temeljni organizaciji Jamske gradnje. Njegovi sodelavci so lani tudi nagradili to njegovo zvestobo, ko so ga poslali v šolo za jamske nadzor-nike. Po osemindvajsetih letih življenja je tako od skromnih začetkov v mladosti danes Ramiz Hasič vsega spoštovanja vreden človek in delavec. Vendar tudi njegovi začetki v jami niso bili rožnati.

"Težko sem se privadil jamskemu delu," je pripovedoval. "Spčetka, tam okrog leta 1975, smo se namreč delavci v 'Jamskih gradnjah' pri obzidavi vstopno izstopnih jamskih prog v glavnem lahko zanašali le na roke; celo na odkopih so imeli rudarji takrat še kaj malo jamske mehanizacije. V minulih sedmih letih pa se je marsikaj obrnilo na boljše. Odkop premo-ga je mnogo bolj mehaniziran, razvoj na področju gradbeništva pa je znatno olajšal tudi delo pri obzidavanju jamskih prog. Vse manj je treba prenašati betonske kvadre, saj so jih izpodrinili modernejši postopki obzidavanja. Vse manj je treba prenašati tudi pesek in cement. Oboje lahko do posebnih strojev, ki izdelujejo beton in ga po ceveh potiskajo na naša delovišča, kjer ga brizgamo na stene jamskih prog, pripelje-mo z vozički," je povedal Ramiz o razvoju tehnologije v naših jamskih gradnjah.

Zaradi vse lažjih delovnih razmer naš sobesednik ni mogel skrivati nezadovoljstva ob pomisli na uvajanje današnjih mla-dih delavcev, ki sploh ne vedo in velikokrat nočejo vedeti, kakšni naporji so bili včasih potrebni pri delu, ki ga sedaj lah-ko opravljajo skoraj mimogrede.

"V preteklosti me je veliko živcev veljalo prepričevanje mla-dih delavcev, da pravica do osebnega dohodka ne pride že s tem, ko se človek spusti v jamo," je potožil.

Nič manj Ramiz ni občutljiv za množično odhajanje delavcev na bolniške dopuste.

"Jaz sem imel doslej resda srečo pri delu," je dejal, "vendar ljudje odhajajo k zdravniku za vsako malenkost. Ko mi je pred leti stisnilo prst, nisem iskal zdravniške pomoči. Da bi zara-di tega ne hodil na delo, pa še pomislil nisem."

Kljub temu pa je bil Ramiz ob našem obisku na bolniškem dopustu. Pred nekaj dnevi ga je namreč potolklo v južnem krilu jame Preloge. "To pa se je zgodilo takole," nam je povedal. "Med izdelavo vstopno izstopne proge proti gradbišču novega izvoznega jaška v Novih Prelogah je prišlo do stebnega udara, ali kot pravijo stari rudarji, 'falar šusa'; to je nenadnega za-mika premogovega sloja, ki nastane zaradi sprstitve napetosti v notranjosti sloja. In to se je zgodilo ravno v trenutku, ko sem stal ob stroju GPK in je sunek stroj potisnil proti steni tako, da mi je stisnilo obe nogi. Posledico pa vidite. Levo no-go imam v mavcu, desna pa jo je na srečo odnesla le z odr-gninami. Škoda je le ta, da bom - kot vse kaže - letos ostal brez pravega dopusta," je o svoji nezgodi povedal Ramiz in dodal, da je nameraval med dopustom oditi tudi domov v Gra-čanico in pomagati bratu pri gradnji hiše.

Naš pogovor z Ramizom, pri katerem so sodelovale tudi nje-gova žena in njune tri hčerke, smo počasi sklenili. Pred slo-vesom je Ramiz povedal še, da je s svojim delom popolnoma zadovoljen, prav tako z osebnimi dohodki. "Le nekaj več or-ganiziranega preživljanja prostega časa pogrešam," je menil in pridal, da je za delavce iz drugih republik, ki živijo in de-lajo v Titovem Velenju, za to bolj slabo poskrbljeno. Njihove pobude za ustanovitev kulturno-umetniškega društva so baje "na pristojnih mestih" v Titovem Velenju že obravnavali, ven-dar se doslej niso mogli dogovoriti niti tega, kje bi se delavci iz bratskih republik in njihovi družinski člani - če odštejemo gostilne - sploh lahko sestajali.

Pogovarjal se je Bojan Ograjenšek

Prispevki mladih iz šol v naši občini

Novak Djurić, 3. razred
poklicne rudarske šole
pri RŠC Titovo Velenje

SKOČIL BOM ČEZ KOŽO

Bliža se konec šolskega leta in z njim konec mojega šolanja. Pred menoj je samo še sklepni izpit.

Star rudarski običaj "skok čez kožo" bo za mene nekaj najlepšega, kar sem doživel v teh treh letih šolanja. Kot sem slišal, bomo tega dne oblekli svečane rudarske obleke. Zbrali se bomo na kotalkališču v Titovem Velenju, vsem bodočim rudarjem bodo dekleta pripela nagelj, zatem bomo skočili čez kožo in popili vrček piva.

Tako bomo "skočili" v rudarski stan in v samostojno življenje.

Samo kratek čas je še do tega pomembnega dogodka, ko bo šolanje za nami. Z njim bo konec vseh težav, ki sem jih imel v času šolanja. Vprašanje je, ali bodo vsi skočili čez kožo, ali bodo vsi opravili sklepni izpit. Želim si, da bi vsi skupaj dočakali tisto, kar je najpomembnejše za našo prihodnost.

S skokom čez kožo bo konec našega razrednega tovarištva. Prepričan sem, da ne bomo nikdar več vsi skupaj in ne bo več tako lepih dni, kot so bili v šoli.

Težko pričakujem skok čez kožo. Takrat bomo dobili naziv RUDAR. V teh treh letih šolanja smo si to ime zares zaslužili.

Prispevki iz OŠ Anton Aškerc

SREČNO, RUDARJI!

Močni fantje s čelado na glavi
izgublajo se v temo.
Pogumni fantje s čelado na glavi
odkopavajo nam črno zlato.

Učenci osnovne šole Anton Aškerc

Marjana Borovšak, 8. b

TITOVOVELENJSKI RUDARJI

Naše mesto je znano kot rudarsko mesto. Znano je tudi po delavnih rudarjih. Skupaj z njimi se veselimo uspeha, ko s sirenami oznanijo, da so presegli plan.

Zjutraj jih gledam, ko odhajajo na delo. Nekateri peš, drugi z avtomobili. Sedaj ne spadajo več med reveže, kakor je to bilo pred vojno, za svoje težaško delo so tudi pošteno plačani.

A kaj pomeni denar v primerjavi s potom na čelu, prahom v ustih, preprihom, hrupom, in to dan za dnem?

Ko premišljuje o njih, se sprašujem, ali sploh poznam njihovo delo. Zdi se mi tako nevsakdanje, nenavadno. Nikoli še nisem bila v rudniku, zato si razmer v njem ne znam predstavljati. Vem le, da je rudarjevo delo težko.

Vesna Gams, 6. b

KDO JE RUDAR?

V mraku sedim ob ognju in moje oči se zazrejo vanj. Ker je slabo gorel, smo mu dodali premoga. Plameni so ga lizali tako dolgo, dokler ni od njega ostal le kupček pepela. Zopet smo ognju dodali premoga, saj nas je ogenj s svojimi zlato rumenimi žarki tako lepo ogrel. Ogenj! Rudarji! Ali res ta temna ruda skriva v sebi takšno bogastvo? Je res moralo zanj tvegati življenje toliko močnih mož?

Kdo je rudar?

Rudarji so močni možje, ki se ne bojijo globine, teme in morajo biti pripravljene tudi na nevarnost. Grozijo jim voda, potresi, plini. Njihovo delo je tvegano, zato ni lahak njihov poklic. A njihovo delo je zelo cenjeno.

Včasih so rudarji delali v težkih razmerah, delati so morali veliko več ur kot danes, dobivali so majhna plačila, nekateri so njihov poklic celo zasramovali... Danes so rudarji dobro oskrbljeni in zaščiteni zoper nevarnosti. Vsak rudar lahko s ponosom reče: "Srečen sem, ker sem rudar!"

Pred nekaj dnevi sem šla mimo rudnika. Srečala sem ljudi, ki so prihajali na delo, drugi so se vračali domov. A vsi so se med sabo pozdravljali s pozdravom "Srečno!". Čeprav je to le pozdrav, želim in upam, da jih sreča kljub tolikim nevarnostim ne bo zapustila!

Torej, srečno rudarji!

Karmen Meh, 8. a

ZAHTEVNO DELO

Smo na pragu odločitve za poklic, ki ga bomo opravljali vse svoje življenje. Odločali smo se za različne poklice, za različno zahtevne šole.

Vsakdo izmed nas vidi v svojem poklicu sebe kot uspešnega delavca in srečnega človeka.

Malokdo se odloči za poklic rudarja, kajti vsakdo se zaveda tega zahtevnega dela. Ni lahko biti v jami pod zemljo in odkopavati premog - rudarji mu pravijo črno zlato.

Res, vredno je zlata, in vendar je problem dobiti ljudi, ki bi bili pripravljene pridobivati "črno zlato". Raje imajo lahka dela, na prostem, svežem zraku, na svetlobi...

Življenje rudarjev je težko. Iz ure v uro so v nevarnosti in ne vedo, ali se bodo vrnili iz jame ali ne. Iz nje pridejo črnega obraza in rok kot krti...

Nekako pri srcu pa mi je njihov pozdrav "Srečno!". Polepša delo rudarja in ga spremlja kot luč, ki jo nosi s seboj po rovu.

Sandi Nežmah, 8. a

SE VRNETE?

Še ena noč,
še ena noč v spominu...
Očetje in možje
hitijo po črnem rovu.
Se vrnete?

V mračni jami črnega zlata
vsakega očeta
spremlja sinov "Srečno!"
... in up,
da se vrne...

Silna melodija
zasekačev in lopat
bije celo noč.

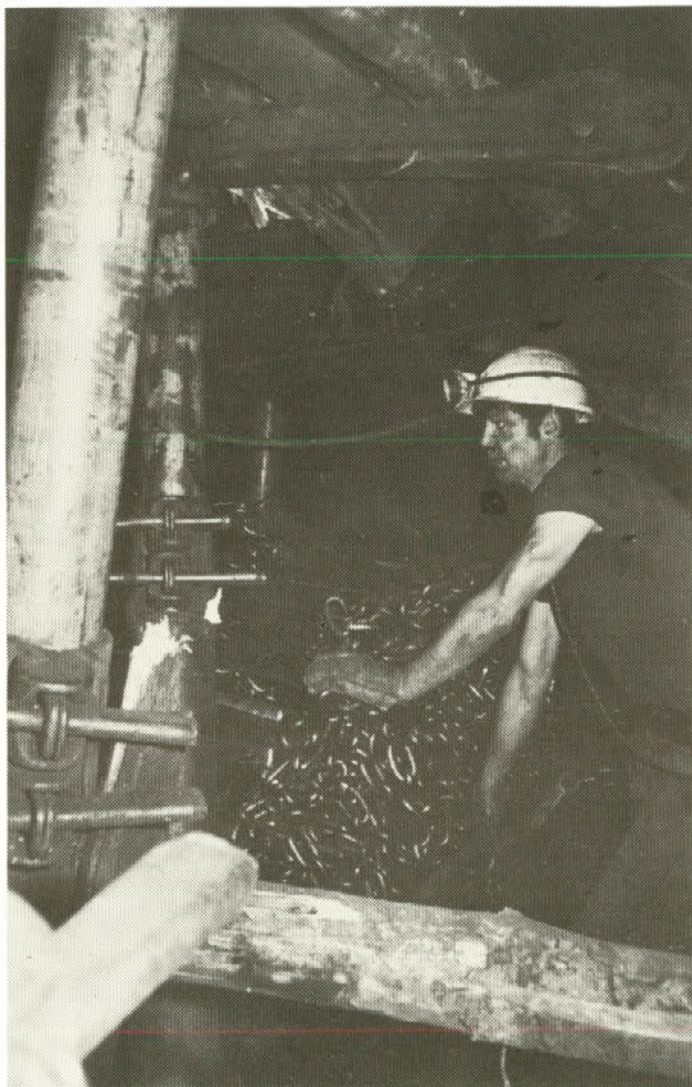
V utrujene roke
kaplja jim zadnja moč.
Se vrnete?

Sinko čaka, čaka.

Ditka Podkrižnik, 6. c

V TEMNI JAMI...

V temni jami, kjer ni sonca,
dela moj očka rudar,
odkopava in vozi premog
noč in dan.

Ko sonce zaide med hribe,
gre očka zopet v rov,
vedno utrujen je,
kadar se vrača domov.

Kadar je dobre volje,
me vzame v naročje
in mi o rudniku pripoveduje
vse mogoče.

V temni jami, kjer ni sonca,
dela moj očka rudar,
odkopava in vozi premog
noč in dan.

Sašo Rednak, 6. c

SREČNO!

Rudar zjutraj zgodaj vstane,
oči zaspane si pomane.
A kaj, v rudniku ga delo čaka,
ker tam točna ura nikdar ne počaka.

Ob črni močni kavi rudar
rudarja s SREČNO pozdravi.
V rudniku dela in se poti
do temne noči, ko doma zaspi.

Majda Pungertnik,
8. b COŠ Biba Röck

SREČNO, RUDAR

Zbudi me ropotanje v kuhinji. Seveda, ata odhaja na delo. Čez kakšni dve uri se bo, oblečen v jamsko obleko in opravljen z vsem potrebnim za podzemsko delo, z dvigalom spustil v globino.

Kakšno je pravzaprav rudarjevo življenje? Osem ur trdega dela v globini na slabem zraku in vedno v nevarnosti, da ga zadušijo nevarni jamski plin ali da rove zalije voda. Vendar kljub temu dela, da mu znoj curkoma teče po zamazanem in zaprašenem telesu, ker ve, da smo vsi občani odvisni od njegovega potu. Ko se mu "ših" končno konča, se izmučen, a zadovoljen z opravljeno nalogo, dvigne na sveži zrak. V kopalnici spere s sebe vse, kar je pridobil v rovu, ter se vrne domov.

Tudi rudarjevi družini ni lahko. Pri nas doma smo mi otroci prikrajšani za mnogo ur, ki bi jih lahko preživeli z očetom. Vsak tretji teden očeta sploh ne vidimo, kajti takrat ima popoldansko izmeno. Zjutraj trdno spi po težkem delu, v šolo odhajamo brez njegovega pozdrava in želje, da bi v šoli kaj lepega doživeli. Ko se vrnemo domov, je ata že na delu; vrne se šele ponoči, ko mi že trdno spimo. Vidimo se šele v nedeljo. Največkrat dela tudi ob sobotah, vendar nam darila, ki nam jih kupi, ne morejo nadomestiti njegove odsotnosti.

Močno si želim, da bi me ata nekega dne vzel s seboj v jamo. Delo v rudniku bi rada videla na lastne oči, tako pa ga poznam le po pripovedovanju očeta, stricev, ki so tudi rudarji, in drugih. Ata mi je obljubil, da me bo nekoč vzel s seboj; zdaj sem še premlada, pravi. Le eno lahko storim za rudarje, ki se odpravljajo na delo, pa tudi za tiste, ki so se že ali se še bodo odločili za ta težak in odgovoren poklic, in sicer: iz vsega srca jim želim "SREČNO!".

Prispevki iz OŠ Bratov Letonje

Erika Gros, 7. a

MOJ OČE RUDAR

Poklic rudarja si predstavljamo kot najtežji poklic izmed vseh. Saj tudi je, čeprav je danes mehanizacija tudi v rudniških rovih. Kljub temu pa ne izgine spomin na vročino, ki jo oddaja premog, na temo, ki jo sekajo samo luči na čeladah hrabrih rudarjev. Eden izmed takšnih hrabrih rudarjev je moj oče. Tudi pri njem se vsak dan ponovi ista pesem: odhod v rov z opremo, ki je edina spremljevalka rudarja v velike globine, kjer ni toplega sončnega žarka. Vem, da si vsak izmed njih želi čimprej ven, na sonce, na površino zemlje, na kateri se ne počuti utesnjene med mogočne stene premoga. Ven v naravo, kjer ni zaprt kot v zaboju. Vedno, ko oče odhaja na delo, se bojim, da bi v rovu prišlo do nesreče; spomnim se namreč na pregovor: "Nesreča nikoli ne počiva." Kar vsi si oddahnemo v družini, ko ga zagledamo spet med nami in nas obide prijeten

občutek, da se je delovni dan zanj in druge rudarje srečno iztekkel.

Pred dvajsetimi leti, ko je moj oče začel z delom kot neizučen kopač, so bile delovne razmere v jami dosti slabše, z leti pa je rudarstvo postalo vodilna sila za našo industrijo. Do razlike je prišlo tudi v poklicih; tudi rudarji so se morali kvalificirati. Kljub temu se poklici še ločijo po težavnosti. Oče pride večkrat domov zelo utrujen. To je odvisno od tega, kakšno je bilo tisti dan njegovo delo. Kadar je dobre volje, mi veliko pove o rudarstvu, o skrivnostih rudarjenja. Nekoč mi je, čeprav ne iz hvalisanja, razodel, da je mnogokrat s svojo hrabrostjo in spretnostjo rešil svoje življenje ali življenje katerega od svojih delovnih tovarišev.

Iz teh vrstic ste lahko ugotovili, da je v jamskih rovih - podobnih tistim, ki jih po vrtilih naredijo krta, samo veliko večjih - polno nevarnosti. Zdaj pretijo strupeni plini, drugič voda ali kaj podobnega. Zato smo doma vedno zaskrbljeni, če očeta ni pravočasno domov, še bolj pa, če slišimo za nesreče v rudnikih.

Pa da ne bi pisala samo o slabostih tega poklica; danes ima poklic rudarja že tudi velike prednosti, ki pripomorejo k uspešnejšemu delu in boljšemu počutju rudarjev. V šolah in drugod slišimo, da se mladi fantje ne odločajo za ta poklic. To me čudi, ker mislim, da je, kot v vsakem poklicu, tudi pri rudarskem nekaj dobrih in slabih strani in bi zato, če bi bila fant, verjetno nasledila očetovo delo.

Zelo sem ponosna na očeta in njegov poklic, saj vem, da mi z materino pomočjo gradi lepši jutri, me hrani in vzgaja s svojimi žulji, ki jih je na njegovih rokah veliko.

Brigita Meh, 6. razred

MOJ OČKA JE BIL RUDAR

Mojemu očetu je ime Martin. Zaposlen je bil v Titovem Velenju.

S petnajstimi leti je odšel v kovaško šolo. Zelo ga je veselil ta poklic in na vsak način je hotel postati kovač. Pri osemnajstih letih se je zaposlil v rudniku. Tam se je kvalificiral za rudarja. Popravljaj je razne stroje, ki so jih dobivali iz Nemčije. Vsako jutro se je odpravil že ob petih na delo. Vračal se je ob treh popoldne. Domov je prišel utrujen. Po kosilu je imel rad mir. Tako je to delo opravljal dan za dnem. Kmalu je minila dolga vrsta let. Še eno leto mu je manjkalo do upokojitve. Toda mojega očeta je pogosto bolela hrbtenica. Ta težava se je pojavila tudi tokrat. Ker ni bilo nič boljše, se je invalidsko upokojil. Z delom v rudniku je s tem končal. Še danes pa se ga rad spominja in pravi, da bi odšel spet nazaj delat. Toda to sedaj ni več mogoče.

Na svojega očeta in njegovo delo sem zelo ponosna. Zelo rada bi odšla po njegovih stopinjah, saj sem tudi jaz pred izbiro po klica, delo rudarjev pa je cenjeno in iskano. Vendar v meni je tudi želja za poklicem, ki me še bolj veseli. Še dalje pa bom očetovo delo imela v dobrem spominu in ga spoštovala.

Brigita Obu, 8. a

MOJ OČE JE RUDAR

Delo rudarja je zelo zahtevno in nevarno. Moj oče opravlja ta poklic že sedemnajst let. Najprej je odkopaval premog, zaradi težav s hrbtenico pa je prevzel lažje delo. Domov prihaja utrujen, a kaj, ko ga tudi doma čaka delo. Velikokrat je prehlajen, saj se mora vsak dan kopati. Ob deževnih dnevih mi zelo rad pripoveduje o svojem delu. Povedal mi je, da se zaradi malomarnosti in nepredvidnosti marsikdaj kdo poškoduje. Med malico si radi rudarji pripovedujejo šale, da vsaj malo pozabijo na svoje težko in nevarno delo.

Ko sem bila še majhna, me je oče nekoč vzel s sabo, ko je

šel po plačo. Pred prihodom med rudarje me je opozoril, naj se pazim, da ne bom črna. Hitro sem se pomešala mednje in jih z zanimanjem opazovala. Na očetove besede pa sem pozabila, kajti še nikoli prej nisem videla rudarjev v delovnih oblekah. Ko je oče prišel pome, sem zato imela polno črnih lis po rokah in obleki.

Poklic rudarja je zelo iskan, saj jih je premalo. Veliko rudarjev je prišlo tudi iz drugih republik. Na rudarje v Rudniku liganita Titovo Velenje smo lahko ponosni, saj so v preteklih letih presegle cilje, ki so si jih zastavili za pridobivanje premoga, rude, ki je tako pomemben vir energije.

Večkrat po radiu in televiziji slišimo o nesrečah, ki so se pripetile v rudnikih in takrat vedno pomislim na to nevarno delo in se vedno bojim.

Prispevki iz COŠ Bratov Mravljak

Jasna Dračko, 6. a

DAN RUDARJEV

Bliža se 3. julij, dan rudarjev. Na ta dan se spominjamo tudi rudarjev, ki so med vojno padli. Med vojno so rudarji morali delati v rudnikih pod nemškim nadzorstvom. Če je kdo kdaj umrl v rudniku, so Nemci rudarje naganjali nazaj na delo, in morali so pozabiti, da je sploh bil kdaj živ. V življenju rudarjev v vojnih časih in danes je velika razlika. Med vojno rudarji niso mogli praznovati praznikov. Sedaj je vse drugače, ljudje hodijo v rudnik in se ne bojijo nikogar. Če se kdo ponesreči, pa pritečejo pomagat ter ga odnesejo ven in od tod odpeljejo v bolnišnico. Stric mi večkrat pripoveduje o nesrečah v rudnikih. Velikokrat ga tudi vprašam, zakaj se je odločil prav za delo v rudniku. Odgovori mi, da ima rad to delo in da ga z veseljem opravlja. Včasih pa me on vpraša, ali bi šla z njim v rudnik. Odgovorim mu: "Bojim se, da ne pade na mene kakš na gruda premoga."

V Titovem Velenju imamo tudi rudnik, kjer rudarji odkopljejo veliko premoga. Prosti so na svoj praznik.

S pozdravom "SREČNO, RUDARJI, SREČNO" jim želimo čimveč sreče.

Darja Gaber, 6. b

RUDARSKO MESTO

Ko se pelješ po cesti ob rudniku, se ti oči kar naenkrat ustavi-jo ob velikem kupu premoga, ki se lesketa v mavričnih barvah. Zaveš se, da globoko pod teboj rudarji odkopavajo rudo, da si zaslužijo svoj vsakdanji kruh. Pred oči se ti prikaže podoba rudarja. Težke roke od dela, izmučen, od znoja prepojen obraz, nagubano čelo, tople oči in smehlaj na ustih. Takšni so vsi rudarji. Delajo in garajo. S svojim znojem in težkim delom so mestu priborili ime TITA, našega velikega vzornika.

Čeprav je veliko veselih trenutkov med njimi, pa so v njihovih srcih zabeleženi tudi slabi. Ruda je pogoltnila že veliko nedolžnih teles. Rudarji pa vztrajajo še naprej in s skupnimi močmi gradijo novo mesto mladine.

Zato želim vsem rudarjem SREČNO!

Jasna Pesjak, 6. a

SREČNO, RUDARJI, SREČNO!

Bliža se 3. julij, dan rudarjev. Mi, učenci, se spominjamo vas, rudarjev. Vas, ki delate globoko pod zemljo v rovih brez žarka sonca. Odkopavate premog, črno zlato, stalno v življenju

Avtorici prispevkov iz OŠ Bratov Mravljak Darja Gaber (levo) in Jasna Dračko

ski nevarnosti. Delate za nas, za naš boljši jutri, za Titovo Velenje.

Vsako leto sprejmete v svoje vrste mlade fante, ki jim je rudarstvo življenje.

JASNA PESJAK

Za vaš praznik vam mi učenci želimo še mnogo delovnih uspehov, želimo, da se iz temnih rogov vedno srečno vrnete med nas.

SREČNO, RUDARJI, SREČNO!

Avtorice prispevkov iz OŠ Gustav Šilih; od leve proti desni Klavdija Kus, Danijela Brišnik in Angelca Štelcer

Prispevki iz OŠ Gustav Šilih

Danijela Brišnik, 7. b

SREČNO, RUDAR - VRNI SE ZDRAV!

"Srečno, rudar!" zaželim ti, ko stopaš v globine zemlje. "Vrni se zdrav!"

Ti se pogrezaš v temino zemlje, daleč od sonca luči, daleč od dneva, daleč od žvrgolenja ptic. Vsak dan. Vsak dan osem ur sveti ti le luč na čeladi, vsak dan koplješ se v znoju, vsak dan novi so žulji na tvojih rokah. In to vse za nas. Za mladino, za otroke, za lepši dan, za boljše življenje. Težak je tvoj poklic, pretežak, a ti praviš, da je lep. Praviš, da je najlepši trenutek, ko ti spet posije sončni žarek v obraz, ko ti oči spet zagledajo modro nebo. Takrat si srečen. In dan za dnem tako, tedne, mesece, leta. In zato ti želim: "Srečno, rudar, vrni se zdrav iz globin!"

Klavdija Kus, 3. c

RUDAR

Moj očka je rudar. Dan za dnem odhaja rano zjutraj na delo v rudnik. Že dolga leta se spušča v temne globine in z drugimi tovariši odkopava črno zlato. Tam se prične delo, ki je v najglobljem temačnem prostoru na vsem svetu. Ni slišati več govorjenja. Le ropot okrog njega ga gluši in prah, ki se mu nabira na utrujenem obrazu, ga skeli v oči. Domov se vrača utrujen, vendar mi vseeno pripoveduje o delovnem dnevu.

Delo rudarjev je odgovorno, naporno in nevarno. Nestrpno pričakujem njegov povratek z dela. Pogled mi zastane na njegovih žuljavih rokah in utrujenih očeh. Pa vendar se smehlja in je srečen, da je zopet doma. Zato spoštujem in občudujem svojo očka, ker je tako hraber junak dela.

Angelca Štelcer, 5. b

RUDAR

V temni jami premog odkopava
umazan in ves bled rudar,
ves poten je, utrujen
vsak dan.

Dela v hudi črni jami,
v njej veliko je strahot,
okrog se sveti črni premog,
v njem veliko je dobrot.

Z dela vrača se utrujen,
saj naporno je bilo,
a še zmeraj s težkega se dela
vrača z dvignjeno glavo.

RUDARJI

Moj očka je bil rudar,
premog je odkopaval noč in dan.
Vstajal zgodaj je zelo,
in delo prenaporno je bilo.

Ko ura bila je polnoč,
rudarji delali so vriskajoč,
žvižgali, peli pesmi so,
a premog nalagali na vozove so.

Velike žuljave roke imajo,
saj odkopavajo noč in dan,
ko pa sonce je sijalo,
vsi odšli so v svoj ljubi hram.

Prispevki iz OŠ Karel Destovnik-Kajuh

Jolanda Konovšek, 8. a

Z ZNOJEM IN ZNANJEM DO ČRNEGA ZLATA

Stanujem v Šoštanju, nekaj kilometrov stran od rudarskega mesta. Mnogi prebivalci si služijo kruh kot rudarji. Tudi moj stric dela v rudniku in mi večkrat čustveno vznemirjen pripoveduje:

"No ja, zdaj ni več tako naporno, kot je bilo včasih. Nekoč niso imeli tako modernih strojev in modernih načrtov. Večkrat so morali delavci z golimi rokami ali s krampom premagati oviro, ki jim je zaprla pot. Velikokrat so jih v rovih prese- netili voda, plini ali kakšne druge nevarnosti, ki jih v zemlji ne manjka. Zdaj imamo posebne naprave, da nas opozorijo na nevarnost. Vendar, da ne boš mislila, da smo sedaj brez skrbi. Preden nas dvigalo odpelje v jame, imamo tako čuden občutek, saj nikoli ne vemo, kaj nas čaka v prihodnjih urah. Naš rudarski pozdrav je SREČNO."

Mnogokrat si že v časopisu prebrala, da se je pripetila v kakšnem rudniku nesreča. Pred nekaj leti sem imel veliko srečo. Bil sem na bolniškem dopustu, v tistih dneh pa se je pripetila nesreča v rudniku. Tedaj sem izgubil svoje tovariše, s katerimi sem vrsto let delal skupaj. Bil sem pretresen in šele pozneje sem se zavedel, kakšno srečo sem imel, ko sem si izpahnil nogo, saj me je to rešilo gotove smrti."

Jožica Kumer, 8. a

Z ZNOJEM IN ZNANJEM DO ČRNEGA ZLATA

Pred milijoni in milijoni let je bila naša zemlja poraščena z bujnimi rastlinami in pokrita z močvirji. Zaradi zemeljskih premikov so te rastline prišle pod površje. Po dolgi dobi je iz teh rastlin nastalo črno zlato - premog. Po zemeljskih premikih je nastala tudi ta naša kotlina, v kateri je premogovniški bazen. V njem odkopavajo lignit, ki ni najboljši premog.

Naši strokovnjaki so že pred leti začeli raziskovati ta bazen in ugotovili, da bi se odkop premoga v njem dobro obnesel. Odkrili so področja, kjer so bile ogromne količine premoga.

Sprva, ko so bili rudniki še v rokah kapitalistov, so v njih delali kmetje. Kapitalist jim je za 16-urni delavnik dajal le majhno mezdo. Delo v rudnikih je bilo tudi izredno težko, saj so vse delali ročno. Veliko rudarjev je oslabelo, ker je bilo treba trdo delati, hrana pa je bila slaba in zelo pičila. Pred vojno ni bilo veliko strokovnjakov, zato niso našli velikih plasti premoga. Bilo je res veliko rudnikov, a so jih kmalu zaprli, ker so mislili, da so zaloge že izčrpali. Veliko teh rudnikov zopet odpiramo, saj več ko bomo imeli premoga, več bo elektrike in več ga bomo lahko izvažali. Sedaj imamo že veliko strokovnjakov rudarske smeri, ki že znajo točno določiti, kje so plasti in zaloge premoga. Rudniki so danes v rokah delavcev. Delo v njih je lažje, kot je bilo nekoč. Imamo hidravlična podporja, kjer so bila včasih lesena. Za odvoz premoga iz jame imamo transporterje in jamske vozičke. Rudarji delajo v boljših delovnih razmerah, saj na veliko uporabljajo vrtnale stroje in druge električne pripomočke.

Najtežje delo v rudnikih imajo delavci, ki delajo na čelih. Na njih jim venomer grozijo nevarnosti: vdori vode, tekočega peska, požari, steborni udari, izrivi plinov in eksplozije metana. Kolikor pride do teh možnih nevarnosti, se hitro formira reševalna ekipa med zaposlenimi delavci na jamskih deloviščih. Če je nevarnost širšega obsega, se formira reševalna četa, ki nudi pomoč ponesrečencem in preprečuje nadaljnje širjenje nevarnosti. Rudarjem na čelih, ki osem ur delajo v trdi temi, daje svetlobo le lučka na čeladi.

Rudnik v Titovem Velenju je zelo moderno opremljen. Vsak dan gredo po tekočem traku ogromne količine premoga v naše termoelektrarne. Veliko premoga porabijo tudi prebivalci za gorivo. Če se premog nahaja v namočenih predelih, ni najboljše kakovosti.

Rudarji imajo dokaj visoke plače in beneficirano delovno dobo. Veliko ljudi, ki so delali v jami, govori: "Delo v rudniku je res naporno, vendar veliko smo se na čelu presmejali, da smo malo pozabili na napore. Potili in znojili smo se in bili smo v veliki telesni nevarnosti."

Vsak rudar ima ob upokojitvi prijetne in nepozabne spomine na svoje delo, saj se spominja lepih dni, ki jih je preživel v rudniku.

Rudarski pozdrav: Srečno!

Milica Turk, 8. a

Z ZNOJEM IN ZNANJEM DO ČRNEGA ZLATA

Danes, ko po svetu primanjkuje nafte, se premog vse bolj uveljavlja kot dragocen vir energije, zato potrebujemo vedno več rudarjev za odkopavanje tega črnega zlata globoko pod zemljo.

Avtorji prispevkov iz podružnične OŠ Pesje; od desne proti levi Mojca Škruba, Mateja Matvoz, Sonja Glažer, Joži Pirečnik, Gorazd Pogorelnik in Aljoša Šrot

Rudarjev zdaj primanjkuje, zato skušajo med osmošolci pridobiti čimveč učencev za poklice v rudarstvu. Večina se tega brani, ker so prepričani, da je delo v rudniku pretežno in prenevarno. Toda v današnjem času so iznašli že mnogo strojev in pripomočkov za veliko olajšanje nekoč res težavnega dela v rudnikih. Da ugotovijo, kje se nahaja premog, je potrebno veliko znanja, strokovnjakov in raziskovalnih del. To, da potrebujemo veliko premoga, pa od nas zahteva tudi žrtve. Veliko lepih krajev zalije voda, ker so se tla zaradi odkopavanja premoga ugreznila, ljudje pa z bolečino zapuščajajo svojo zemljo, ki so jo dolga leta z ljubeznijo obdelovali.

Pod zemljo, v rudnikih, preži na rudarje veliko nevarnosti, kljub temu, da je v jami moderna mehanizacija. Rov na primer lahko zalije voda ali pa eksplodira metan. Zato je med rudarji potrebno veliko tovarištva; veliko solidarnosti, da pomagajo drug drugemu, če se zgodi nesreča. Tudi v našem rudniku je že večkrat prišlo do nesreče, včasih morda tudi zaradi nepazljivosti. Rudarji v Titovem Velenju so zelo delavni, vsako leto odkopljejo še več premoga kot načrtujejo. Največ tega premoga porabijo naše termoelektrarne, da ga spremenijo v dragoceno električno energijo.

Res veliko znanja in znoja marljivih rudarjev je potrebno, da imamo zadosti premoga. Ko pozimi sedimo v sobi ob topli pe-

či in kdaj pa kdaj vržemo na ogenj grudo premoga, zunaj pa stiska mraz, ne pomislimo, da se moramo prav rudarjem zahvaliti za prijetno toploto.

Prispevki iz podružnične OŠ Pesje

Marko Golavšek, 3. razred

MOJ ATI JE "SONČNI" RUDAR

Moj ati je zaposlen v Rudniku lignita Titovo Velenje. Deset let je bil v jami črni rudar, sedaj pa je sončni rudar. Tako pravi-jo tistim rudarjem, ki delajo zunaj. Pred desetimi leti je preživel težko prometno nesrečo, zato ne more več odkopavati premoga globoko pod zemljo.

Pripovedoval mi je, da sta se s sodelavcem zaradi vročine v jami vsak dan slekla do gole kože in ožela od znoja premočeni majici in hlače, da sta lahko delala naprej. Kljub težkemu delu pa je bil v rovu srečnejši. Rad dela in jaz cenim in spoštujem njegove močne rudarske roke.

Mateja Matvoz, 3. razred

NESREČA V RUDNIKU

Po pripovedovanju starega atka bom opisala žalosten dogodek, ki se je pripetil njegovemu očetu v Glinškovem jašku leta 1950. V tistem času oprema in varnostne naprave še niso bile tako izpopolnjene kot danes.

"Bilo je sredi junija," je začel pripovedovati stari ati. "Moj oče je takrat delal popoldan. Betonirali so jamo, v katero se je spuščalo dvigalo. Čeprav so vedeli, da se takrat dvigala ne sme spuščati v jašek, je vendar eden od delavcev pozabil in spustil polno dvigalo lesa brez opozorila. Ker moj oče dvigala ni slišal, se ni umaknil, ampak je nič hudega sluteč delal naprej. Dvigalo se je spustilo v jamo in ga z vso težo stisnilo ob tla."

Reševalna ekipa in sodelavci so mu pomagali, vendar je bilo prepozno. Med prevozom v bolnico je zaradi hudih poškodb umrl.

Čeprav je minilo že več kot trideset let, se moj stari ata še vedno z žalostjo spominja tragičnega dohodka, v katerem je zaradi neprevidnosti izgubil življenje njegov oče.

Joži Pirečnik, 3. razred

Sončen dan je nad zemljo,
Rudar pod njo odkopava črno zlato.
Enkrat, dvakrat, stokrat zasekač zavihiti,
Čelo se v potu mu rosi.
Ni ne dneva ne noči,
Ob zori da se izmena nova ne zvrsti.

Rudar je močan mož,
Upognjen, kot da nosi velik koš.
Dela trdo vse dni,
A vendar se rad nasmeji.
Rudarji, SREČNO! -
Jim zaželim
In v šolo pohitim.

Gorazd Pogorelčnik, 3. razred

POSLUŠAM, RAZMIŠLJAM...

Moj stari ata je najprej vozil vozičke iz delovišč v rudniku. Po enem letu pa se je odločil, da gre delati k pripravam. Tam

so delali rove in pripravljali odkope. Delo je bilo zelo naporno. Ko je prišel na delovišče, so najprej pregledali, če so rovi varno prezračeni. Vsakdo je opravljal svoje delo. Moj stari ata je bil vrtalec. Z vrtalnimi strojem je pripravljaval vrtime. Strelci so jih napolnili z eksplozivom. Nato so se morali vsi delavci umakniti na varno, da jih ne bi poškodovala eksplozija. Strelec je moral vedno ugotoviti, ali je vse zares varno, šele nato je privezal žice na strojček, ki je povzročil eksplozijo. Kmalu se je zrušilo veliko premoga. Rudarji so ga začeli hitro spravljati na vozičke, ki so jih nato odpeljali iz jame.

Rad poslušam starega, izkušenega rudarja, kadar mi pripoveduje o težkem, nevarnem, a vendar zelo zanimivem delu v rudniku, in razmišljam, kaj bi jaz delal, če bi postal črni rudar.

Vsem rudarjem želim SREČNO in še veliko odkopa črnega zlata, ki nas bo grel v mrzlih zimskih dneh!

Mojca Škruba, 3. razred

MOJ OČKA JE RUDAR

Moj očka je skupinovodja. Dela v klasirnici pri montaži. Vsako jutro vstane ob petih, da gre na delo. V garderobi se preobleče, nato gre v delavnico, kjer dobi razpored dela za tisti dan. S skupino grejo v jamo, montirajo trake, popravljajo motorje. Z delom v jami konča ob pol dveh. Nato se skopa v kopalnici, ker je zelo umazan. Domov pride utrujen. Če je potrebno, mora na delo tudi ob nedeljah in praznikih. Večkrat dežura, tudi ponoči ga zbudijo in mora na delo.

Moj očka je zelo vesten delavec, zato sem ponosna nanj!

Aljoša Šrot, 3. razred

NAŠ PREMOGOVNIK NEKOČ IN DANES

V velenjskem rudniku so začeli izkoriščati zaloge premoga leta 1884. Prvi lastnik, ki ga je začel industrijsko izkoriščati, je bil Danijel Lapp. Delo v rudniku je bilo težko, ker niso imeli strojev in so delali ročno. Premog so prevažali s konji. Delavci so živeli zelo revno. Težko delo, pogoste nesreče in slabe plače so silile rudarje k samoobrambi, zato so stavkali.

Ker je bilo znanje rudarjev o delu in varnosti pri delu zelo skromno, so leta 1919 organizirali posebne tečaje, deset let pozneje pa strokovno šolo za rudarje.

Rudarji so pri prodaji premoga doživljali uspehe in neuspehe, ki pa niso bili odvisni samo od njih, temveč od gospodarstva in svetu. Ko so zgradili železnico od Celja do Velenja, se je proizvodnja rudnika večala, nato pa je sledil zopet zastoj. Najhuje je bilo leta 1930, ko je zavlada svetovna gospodarska kriza. Šele leta 1937 se je začelo premogovnikovo tržišče širiti. Največji problem velenjskega premogovnika pa je bila kvaliteta premoga, saj ni prenesla stroškov prevozov premoga na bolj oddaljena tržišča. Zato so iskali nove izhode. Zgradili so opkarno, da bi porabili čimveč premoga. Toda kmalu je nehala delovati. V rudniku so premog tudi koksirali za cinkarno v Celju. Proizvodnjo koksa so ukinili leta 1941. Največ premoga pa je seveda porabila velenjska termoelektrarna, ki je začela obratovati leta 1929.

Nesreč v rudniku je bilo veliko, zato so zgradili v Pesjem majhno bolnico za rudarje, v rumeni hiši pa so stanovali tehniki in uradniki.

Delo rudarjev je zanimalo tudi pesnika Antona Aškerca. Med njimi je živel leta 1894.

To sem prebral v knjigah in v šoli pripovedoval svojim sošolcem, ko smo se učili o našem rudniku. Za zrno znanja smo postali bogatejši. Ko bom odrastel, bom raziskoval še več o naših rudarjih.

SREČNO!

MISLI O RUDARJIH

Želim, da bi rudarji odkopali več in več premoga, da nam bo pozimi toplo!

Sonja GLAŽER, 3. razred

Zame so rudarji heroji, saj se pod zemljo borijo za naš boljši jutri!

Mateja MATVOZ

Prispevki iz OŠ XIV. divizije

Jovan Mardjanović, 5. b

MOJ OČKA JE RUDAR

Moj oče dela v rudniku. Ime mu je Veselin. V rudniku rad dela. S svojo plačo je zadovoljen. Domov pride zelo vesel. Včasih mi pove, da je v rudniku zelo nevarno, ker so poplave in se ruši. Moj oče dela na varnem mestu. Dela pri stroju, ki poganja tekoči trak. Včasih dela ponoči, včasih podnevi. Na delo se vozi z avtobusom.

Želim mu veliko sreče, da se mu ne bi kaj zgodilo.

Trikrat srečno vsem rudarjem: Srečno, srečno, srečno!

Martina Postrpinjek, 5. a

MOJ OČE JE RUDAR

Moj oče dela v rudniku. Rudar je že dvajset let. Vsak dan hodi na delo. Ko pride domov, je utrujen. Njegove roke so žuljave in hrapave. Vedno je prijazen. Pravil mi je, da gre vsak dan 400 metrov globoko pod zemljo. Vozi se z dvigalom. Vedno me je strah, da se mu kaj ne zgodi. V jami se je že večkrat ponesrečil. Moj oče malo zasluži.

Vsem rudarjem želim veliko sreče.

Darja Sevšek, 5. b

MOJ OČE - RUDAR

Moj oče je rudar. Dela globoko pod zemljo. Mojemu očetu je ime Oto. Zgodila se mu je že nesreča. Takrat smo si vsi želeli, da bi ostal pri življenju. Ostal je živ. Želimo mu, da bi še naprej imel pri delu srečo. Moj oče se vsak dan vrača domov vesel in zdrav.

Mojemu bratu pravi, naj se tudi on odloči za težko, a lepo delo v rudniku.

Franci Vohar, 5. b

MOJ OČE - RUDAR

Moj oče dela v rudniku. Ima težko delo. Skoraj vedno pride domov vesel, čeprav ni njegovo delo lahko. Bojim se za očeta, da bi se mu kaj ne zgodilo. Želim mu vse najlepše, da bi dolgo živel. Od dela ima žuljave roke. V rudniku je veliko plina. Če bi plin eksplodiral, bi očeta ubilo. Tega si ne želim. Očeta ne smem izgubiti.

Očetu in njegovim prijateljem želim SREČNO!

Prispevki iz OŠ Veljko Vlahović

Matjaž Černovšek, 5. a

SREČNO, RUDAR!

Vsak dan te vidim, srečujem, občudujem in spoštujem, rudar! Mislim na tvoje naporno delo, na tvojo moč in vztrajnost. Vem, kam hitiš zjutraj, opoldne ali zvečer. Da, tudi zvečer, ko sedimo pred televizijo ali legamo k počitku. Često te moje misli spremljajo pod zemljo, spremljajo, dokler mi spanec ne zatisne oči. Sanjam srečen sen, za katerega se lahko zahvalim tudi tebi, tvojima močnima rokama, žuljavima dlanema, ki meni in nam vsem gradita lepše življenje, svetlo mesto - Titovo Velenje.

Vem, kako naporen je tvoj delovni dan, ki se začne, ko stopaš proti prevoznemu jašku, odideš do garderobe, se preoblečeš, vzameš malico in svetilko. Svetilko si pripneš okrog pasu. Naj ti srečno sveti v temi pod zemljo! V posebnem prostoru počakaš, da se zbere celo moštvo. Nadzornik preveri prisotnost in določi delo. Da, tu si! Na svojem mestu, vsak dan, dan za dnem, že veliko let. Ob točno določenem času se z delovnimi tovariši odpraviš do kletke, ki te odpelje globoko pod zemljo. Delaš na podkopu, nadkopu ali na križiščih. Kjerkoli si, grabijo tvoje roke črno zlato. S čela ti kaplja znoj, tvoj utrujeni obraz pa vedno bolj prekriva premogov prah. Ob malici si oddahneš, pokramljaš s tovariši in z novimi močmi odideš na delo. Tu in tam te pri tvojem delu zmotijo rudarski električar, ki skrbi za električno napeljavo v jami, rudarski strojnik in delavci, ki dovažajo material in opremo. Tudi za tvojo varnost je poskrbljeno. Delaš in ob delu pozabljaš, da zunaj sije sonce ali pada dež. Izpod tvojih rok se vali premog, premog.

Po končanem delu se pripelješ na površino zemlje. Srečuješ se s tovariši, ki te bodo zamenjali pri delu pod zemljo, in jih pozdravljaš s "SREČNO!". S težkimi koraki in utrujenimi pogledi se ves črn od premogovega prahu odpraviš do kopalnice in garderobe. Srečen si, da je "ših" minil brez nezgode, hkrati pa ponosen, da je izpod tvojih rok prišlo zopet na tone lignita, tako potrebnega za naše gospodarstvo in naš vsakdan. Utrujen si, a se zravnaš, globoko vdihneš sveži zrak, dvigneš glavo v svetli dan in veselo zakorakaš proti svojemu domu.

Srečno, Rudar!

Rok Poles, 2. a

MOJ STARI ATA - RUDAR

Tudi moj stari ata je bil rudar. Izbral si je zelo težak in nevaren poklic. Delo rudarja je bilo pred leti mnogo težje kot danes. Pri pripravi podpornikov je delalo veliko rudarjev. Med njimi je bil tudi moj stari ata.

Prosil sem ga, naj mi pove kakšen dogodek, ki se ga spominja. Malo je pomislil in začel:

"Pred skoraj tridesetimi leti smo se preselili v Velenje. Postal sem rudar. Dan za dnem smo se spuščali v jamo in odkopavali dragoceno črno zlato. Zelo rad sem delal v rudniku. Še danes bi bil rudar, ko se mi ne bi pripetilo tole.

Bilo je 1961. leta. Delal sem ponoči. Naslednji dan smo hoteli na dopust. V jamo sem odšel okoli 4.30. Morali smo zamenjati podpornik. Zvezali smo ga, pritrdili, jaz pa sem ga izbil. Tedaj se je name vsul premog. Ogromni kosi so me pritisnili ob podpornik. Zdrobilo mi je desno nogo. S težavo sem nogo izvlekel in hotel vstati. Tedaj sem opazil, da imam stopalo obrnjeno nazaj. Prijel sem ga in ga naravnal. Pritekli so sodelavci in me na nosilih odnesli ven. Z rešilnim avtomobilom so me odpeljali v bolnišnico v Celje. Operacija je trajala dve uri. Ko sem se prebujal, sem videl zelo motno. Ampak iz treh postav, dveh majhnih in ene velike, sem počasi prepoznal sta-

ro mamo, atka in teto. Prišli so pogledat, kaj je z menoj. Nogo sem imel takrat že na utežeh. V bolnišnici sem ostal štiri mesece in pol, nato sem šel domov. Ni še bilo vse v redu, saj so me do pazduhe zavili v mavec. Nosil sem ga sedem mesecev. Ko se je noga zarastla, sem se odpeljal v Maribor, v šolo za elektromehanika. Tam sem bil tri leta. Potem sem se vrnil domov in nastopil službo elektromehanika v delavnici RŠC, kjer delam še danes."

Ko je moj stari ata to povedal, se je nasmejal in vstal. Tako sem slišal novo resnično zgodbo, stari ata pa je obnovil spomine na preteklost.

ČRNO ZLATO

Rudarji odkopavajo rudo,
odkopavajo črno zlato.
Odkopavajo naše bogastvo,
globoko med črno zemljo.

Globoko, globoko je ruda,
globoko rudarjem je dom,
na čelu žare jim svetilke
in zasekače vihte nad glavo.

Ekipa naših reševalcev, ki se je vaje v Mežici udeležila pod vodstvom inženirja Franca Avberška.

Se tona za tono nabira,
kopiči se črno zlato,
ko konec je šihta -
izmena, zagledajo modro nebo.

Helena Vrbnjak, 3. b

RUDARJI

Mesto Titovo Velenje, v katerem živim, imenujemo tudi mesto rudarjev.

V tem kraju so že pred mnogimi leti kmetje tu in tam pod brazdami odkrili koščke premoga. Leto 1875 imenujemo začetno leto velenjskega premogovnika. Ljudje, ki so se zaposlili v premogovniku, so morali trdo delati. Takrat še niso poznali dela, ki ga opravlja stroj. S svetilkami, ki so jih imenovali karbidovke, so se spuščali v rove, utrujeni pa so se vračali domov. Danes imajo v rudniku stroje, zato je njihovo delo manj garaško, a enako nevarno.

Tudi moj oče je rudar. V rudniku se je zaposlil še mlad, poln želja in ljubezni do dela. Vzgaljal nas je, da moramo rudarje in njihovo delo ceniti in spoštovati. Rudarji so s trdim delom v rudniku in s prostovoljnim delom zgradili lepo, veliko mesto - Titovo Velenje, v katerem smo otroci srečni.

Republiška reševalna vaja v mežiškem rudniku

V deževnem dnevu in noči na soboto, 12. junija, je v mežiškem

rudniku potekala reševalna akcija, v kateri so sodelovale reševalne ekipe iz vseh rudnikov v Sloveniji.

Po splošnem alarmu, danem na osnovi predpostavke, da je v rudniku Mežica zaradi dežja prišlo do velikega zruška zemlje in vdora topilniških plinov v jamo, so se v podzemlje najprej spustili mežiški reševalci in rešili šesterico od osmih "pone-srečenih" rudarjev, reševanje preostalih dveh pa je terjalo več reševalnih ekip s sodobnejšo opremo.

V Mežico je med prvimi reševalci iz drugih rudnikov prispela 1. ekipa našega rudnika, ki jo je vodil diplomirani inženir rudarstva Franc Avberšek in je za pot do kraja nesreče kljub mokremu cestišču potrebovala le 48 minut. Sicer pa so v tej reševalni akciji sodelovale štiri ekipe iz našega rudnika; ena z nalogo, da zagotovi iz kraja nesreče telefonske zveze.

Po reševalni vaji so naši reševalci v posebnem rovu pred okoli 400 gledalci demonstrirali najnovejši način gašenja jamskih požarov, in sicer s tako imenovano zračno peno, s katero je moč v najkrajšem času pogasiti še tako velik požar, kar so naši reševalci tudi dokazali, saj so ogenj pri temperaturi 400 stopinj Celzija v drugem poskusu bliskovito pogasili. *Lojze Ojsteršek*

PRIPIS UREDNIŠTVA: Iz vira, ki takim akcijam pripisuje tudi velik povezovalni pomen za delovne kolektive slovenskih rudnikov, smo zvedeli še, da se je ta vaja končala z družabnim srečanjem pozno v noč, na katerem so se udeleženci pošteno namočili še znotraj, kolikor se zaradi dežja niso čez dan dovolj odzunaj. In da sta za prijetno počutje slovenskih jamskih reševalcev na tem srečanju pripomogla tudi mežiška rudarska godba in pevski zbor gostiteljev - od katerih so se gostje nazadnje le poslovili, vendar nekoliko težji tudi za vsa kavo, ki so jo čez dan pokupili po mežiških trgovinah...

Peter Rezman, Rudnik lignita
Titovo Velenje - Jamska mehanizacija

PESEM 39 IZ CIKLA "RUDARJENJE"

Da trikrat manj imam?
O ne!
Milijonkrat več
imam
kot drugi!
Rudar sem,
in vsak prihod na plan
je kakor novo rojstvo.

Ne morem reči,
da vsepovsod čepi
nasmeh režeč
in lik koščen,

a vendarle prihaja,
pobira davek
oskrunjene zemlje.

(K) - GOSPICE

O, ve, lepotice med ljudmi!
kako ste krhke
vse v svili
in s pasovi zlatih sponk!

Doma med čistimi zaboji
ste ujete v blišč
megle
opolzkih sanj.

Ko zlezete iz svile,
ve, lepe mačke,
ostane mi telo,
mmmmmmmm... dajati,

nič drugega ni za dobiti.

Sindikalni izlet delavcev iz temeljne organizacije Jama Pesje v kraje - večne pomnike naše revolucije

Letos v maju, mesecu mladosti, prijateljstva in bratstva naših narodov in narodnosti, so tudi delavci iz temeljne organizacije našega rudnika Jama Pesje obiskali kraje, katerih prebivalci so v album zgodovine naše narodnoosvobodilne revolucije z zlatimi črkami zapisali herojske dni borbe, upora, trpljenja, jurišev, žrtvovanja, smrti, vere v svobodo.

V soboto, 29. maja, ob 1.00 sta dva avtobusa z rudarji in njihovimi ženami krenila na pot iz Titovega Velenja.

V Bihaću, starodavnem mestu v zahodni Bosni na bregovih Une, sta se avtobusa prvič zares ustavila, kajti prejšnja dva petnajstminutna postanka sta bila namenjena le jedači in pijači.

Kdo ne ve, da sta bila Bihać in Bihačka republika, veliki svobodni teritoriji v sredini okupirane Evrope, 26. in 27. novembra 1942 gostitelj udeležencev 1. zasedanja Antifašističnega vjeća narodnog oslobodjenja Jugoslavije (Avnoja)! Dvorana, v kateri se je zbralo takrat 54 delegatov iz Srbije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Črne gore - le delegati iz Makedonije in Slovenije se na osvobodeno ozemlje Bihaća niso mogli prebiti - je še danes takšna, kot je bila ob postavljanju prvega mejnika nove socialistične in samoupravne Jugoslavije.

Cena svobode je bila za Bihać in njegove prebivalce visoka. Pred vojno je živelo v mestu 11 000 ljudi, a le polovica teh je ostala živa po štirih letih borbe. 5 500 Bihačanov se je v godovih borilo za svobodo in od tega jih je 912 padlo. Vsak četrty Bihačan je umrl kot žrtev fašističnega terorja in po 50 bombardiranjih je ostala v mestu le še petina neporušenih zgradb.

Naslednja postaja izletnikov je bila v Drvarju, mestu heroju, ki se je 27. julija 1941 v Bosni prvo dvignilo proti okupatorju, mestu, v katerem se sovražniku ni posrečil skrbno pripravljen desant na maršala Tita, mestu, katerega prebivalci so v srcih nosili ljubezen do svobode. Sleherni domačin Drvarja je 25. maja 1944 vedel, da je tovariš Tito v pečini, a nihče ga ni izdal. Vsaka hiša je bila takrat bunker, vsak človek borec za Tita, nihče se ni menil za smrt. Drvarčani so obvarovali svojega vrhovnega komandanta, a Drvar je ostal po desantu porušen.

Danes je v mestu zgrajenih precej novih stavb, od kulturnega doma, stanovanjskih blokov, do gostinskih objektov, šol, in skoraj vsak dan se vije reka obiskovalcev iz vseh krajev naše domovine in iz tujine po strmi kamniti stezi do Titove pečine in do barake v njej, ki je še vedno takšna, kot je bila v času, ko je v njej bival Tito. Zgradbi, v katerih so delali najvišji vojaški in politični organi NOB, sta sedaj spremenjeni v muzeja. V teh zgradbah so shranjeni tudi Titovi osebni predmeti, ki jih je uporabljal v času desanta na Drvar, v posebni vetrnici pa je še maršalska uniforma, ki so jo Nemci 25. maja 1944 našli in krojaški delavnici v Drvarju, se v srdcu znesli nad njo z bajoneti in jo vzeli s sabo v Berlin namesto Tita.

Avtobus je drvel naprej skozi slikovito pokrajino, mimo krajev Ključ, Bosanski Petrovac, Mrkonjić Grad, proti mestu 2. zasedanja Avnoja.

Jajce, rojstni kraj naše socialistične samoupravne Jugoslavije, je naše rudarje in njihove žene pozdravilo v vsej svoji lepoti, ki jo nudi pogled na reko Plivo z dvema jezeroma, številnimi slapovi in brzicami, z bistro zeleno vodo in z 20-metrskim slapom, ki ga Pliva ustvarja, ko se v središču mesta steka v Vrbas. Čudovito podobo tega tudi prazgodovinskega

kraja dopolnjujejo ostanki materialne kulture še iz obdobja neolita, Keltov, Ilirov, Rimljanov, Gotov, iz časov priseljevanja Slovanov v te kraje, prehajanja v fevdalizem... Tudi dom kulture je z vso svojo notranjo opremo, nespremenjeno še od 29. novembra 1943, pomnik revolucionarnih idej, ki so se v desetletjih po narodnoosvobodilni borbi pokazale kot edine pravilne.

Že dokaj utrujene izletnike so iz mesta stoletij, kakor ga mnogi imenujejo zaradi bogate preteklosti, pospremile dežne kaplje, in počasi se je spuščal mrak. V avtobusih pa je, najprej tiho potem pa vedno glasneje, zavela slovenska narodna pesem, ki je presahnila šele v Banja Luki, ko je poglede iz avtobusov pritegnilo zelenje, v katerem se v tem letnem času koplje mesto. Ker zvečer ni bilo časa za ogled Banja Luke, so si jo Titovovolenjčani ogledali naslednji dan po zajtrku, ki so ga skupaj s prenočiščem imeli v hotelu Nacional v Prnjavorju.

Res ta hotel ne zasluži oznake B kategorije, res je najbrž tudi agencija Izletnik delno kriva tega, da ni bilo na voljo dvoposteljnih sob za vse zakonce, a resnica je tudi, da je človeška solidarnost tokrat zatajila, kajti marsikatera "soproga" ni mogla dojeti, da te noči ne bo prebila v dvoposteljni sobi sama s svojim možem, ampak bo morala spat v triposteljni sobi, in to tako, da bo na tretji postelji spal nekdo od samskih udeležencev izleta.

Toda kakorkoli je že kdo preživel to noč, naslednji dan sta avtobusa vse potnike odpeljala nazaj v Banja Luko. Večina je kratek sprehod po ulicah tega, po potresu leta 1969 nanovo zgraje nega mesta, sklenila z obiskom ogromnega trga, ki kupcu nudi vse od zelenjave, sadja, cvetja in ročno izdelanih predmetov iz lesa ali usnja do kavbojk in kave iz Trsta.

Kmalu je Banja Luka ostala le še spomin, avtobusa pa sta se vzpenjala proti Mrakovici, centru nacionalnega parka Kozara, in veličastnemu spomeniku Kozarčanom, ki so doživeli eno naj težjih, a obenem najslavnejših epopej v zgodovini NOB. Kozara je med vsemi kraji Jugoslavije na prvem mestu po številu žrtev, ki jih je dala za svobodo domovine. V partizanskih vrstah se je borilo 21 000 sinov in hčera Kozare in 40 je od njih narodnih herojev. Na spominskem zidu na Mrakovici je napisanih 9 864 imen padlih borcev s Kozare. 35 350 Kozarčanov, med njimi 11 000 otrok, pa je umrlo pod fašističnim terorjem v taboriških smrti. Da, najstrašnejšo tragedijo so doživeli otroci, ki so, iztrgani iz toplih naročij svojih mater, mnogi še tako majhni, da niso znali povedati, kdo so, od kod so, v taboriških lačni in žejni neslišno umirali.

10. septembra 1972. leta je tovariš Tito odkril spomenik padlim Kozarčanom, katerega centralni del se dviga proti nebu in je simbol vse drame, ki se je odvijala na tem področju, a obenem tudi simbol enotnosti in junaštva tukajšnjih prebivalcev, simbol zmage. Spomenik obkrožajo betonske kolone, ki simbolizirajo neprestan fizični pritisk sovražnika na Kozaro.

Kozara je zgodba brez konca, je legenda, je podoba svobodnih src Kozarčanov, iz katerih se še danes pogosto zlijejo verzi, ki jih je v težkih letih vojne junaška borba potrdila:

"Mi smo braća ispod Kozarice,
gdje ne rađa majka izdajice...
Oj, Kozaro, ne treba ti kiše,
heroji te krvlju natopiše."

V programu izleta je bil tudi obisk Jasenovca, tako sta domov grede avtobusa zavila še k muzeju in spomeniku, ki stojita na mestu, kjer je bilo v času 2. svetovne vojne po surovosti mučenja prvo, a po številu žrtev tretje koncentracijsko taborišče v Evropi. V njem so ustaši na najstrašnejše načine umorili več kot 700 000 ljudi. Niso se ozirali na to, ali so bili krvniki odraslim ali otrokom, pomembno jim je bilo le, da so klali živa bitja.

Tudi po tristo otrok so ustaši sredi noči privedli k veliki jami in se postavili okrog nje z lesenimi kladivi v rokah. Vsakega otroka so udarili s kladivom po glavi, da je omotičen padel v skupinski grob, in skrbno pazili, da so otroci ostali živi. Ko

S postankov med ekskurzijo delavcev iz Jame Pesje...

in njihovih svojcev po poteh Avnoja v Drvarju, Jajcu...

na Kozari in v Jasenovcu

je bila jama polna, so jo zasuli s prstjo. In zemlja se je dvigala, kajti pod njo so otroci bili svoj zadnji boj za življenje... Temu so ustaški zločinci rekli: "Dihanje zemlje!"

Tukaj so ljudje umirali trpeče, žalostno, surovo - od noža, vrvi, bodala, lakote, žeje... Njihovo življenje ni bilo vredno niti naboja.

Zato se po teh travnikih, po potkah med njimi hodi po prstih, tiho. Zato sta tu muzej, priča grozot, in spomenik v obliki cveta, ki raste k soncu, k življenju, svobodi, kajti kljub vsemu hudemu je življenje močnejše od smrti.

V nedeljo zvečer so se izletniki vrnili v Titovo Velenje. Dva dneva sta jim tako minila v spoznavanju novih krajev - spomenikov trpljenja, borbe in zmage. Prav je, da si tudi sedaj, toliko let po NOB, pokličemo v spomin grozodejstva, ki jih s sabo nosi vsaka vojna, kajti niti delček tega, kar se je dogajalo od leta 1941 do 1945, naj se ne ponovi!

Draga Borovnik

Rekorden uspeh naše letošnje spomladanske krvodajalske akcije

Krvodajalstvo je prav gotovo ena največjih in iz leta v leto širših solidarnostnih akcij Rdečega križa Slovenije. To kaže tudi rekorden uspeh naše letošnje spomladanske krvodajalske akcije, ki je potekala 28. in 29. maja v prostorih Delavske univerze v Titovem Velenju, saj je na njej darovalo kri 773 delavcev iz našega kombinata, 20 iz RŠC-RPP in 18 drugih občanov iz naše občine; skupno torej 811 krvodajalcev - kar je največja udeležba na naših dosedanjih krvodajalskih akcijah.

Še več pa o uspehu te naše akcije pove podatek, da je bilo na njej darovane skupno celih 244 litrov krvi.

Število darovalcev krvi
iz OZD znotraj kombinata

Jama Preloge	102
Jama Pesje	27
Jama Škale	37
Jamska mehanizacija	161
Jamski transport	47
Priprave	59
Klasirnica	44
Jamske gradnje	33
Zunanja dejavnost	8
Gradbena dejavnost	6
Mizarska dejavnost	8
Zračenje	46
Kopalnica	17
DSSS rudnika	27
ESO	76
SIPAK	22
Avtoprevoznitvo in servisi	10
Elektrofiltrski elementi	11
Tiskarna	9
Družbeni standard	10
Avtomatska obdelava podatkov	2
Zavarovanje	4
DSSS SOZD	7

Vsem udeležencem spomladanske krvodajalske akcije SOZD

REK Titovo Velenje - 1982 se namesto vseh tistih, ki bodo njihove darovane krvi deležni, iskreno zahvaljujemo!

Srečno!

Osnovna organizacija
RK Slovenije - REK Titovo Velenje,
odbor za krvodajalstvo

Dvigalcem uteži v Titovem Velenju se obetajo lepši časi

Pred štiriindvajsetimi leti je Ludvik Uranjek začel med velenjske mladince uvajati dviganje uteži, do takrat v našem mestu še nepoznano športno panogo, ki pa ima sedaj v Titovem Velenju že kar domovinsko pravico. Začetek je bil težak, kajti dvigalci uteži so vadili brez denarja in v neprimernih prostorih. Toda tako kot so se krepile mišice dvigalcev, so se množile njihove vrste, obenem pa so začeli dosegati športne uspehe. Žal pa so jih vseskozi spremljale težave zaradi primanjčovanja denarja in skrb za klubski prostor. Najprej so trenirali v zapuščeni dvorani bivšega sokolskega doma v Šmartnem pri Velenju, a ta prostor so morali kmalu odstopiti prvega otroškemu vrtcu v dolini in se preseliti v prostore sedanje vrtarnice na Jašku Škale. Od tod so bili pregnani v paviljon pri stadionu in iz njega v malo dvorano v kleti mestnega doma kulture. Pa tudi v njej niso ostali dolgo; preselili so se, tokrat prvič v primeren prostor - v telovadnico Rudarskega šolskega centra. "Kalvarije" pa s tem tudi še ni bilo konec, kajti to telovadnico so morali kmalu zapustiti in se zadovoljiti z razmerami za trening v Rdeči dvorani, ki pa so bile še slabše kot kjerkoli prej, zato so se raje zbirali na skednju pri očetu Franca Melanška v Andražu nad Polzelo. V tem skednju se je tudi Franc Melanšek nekaj časa pripravljaval za tekmovanje na mediteranskih igrah, ki so bile v Splitu. Takrat so se nekateri Velenjčani trkali po prsah, češ tudi mi imamo reprezentanta na teh igrah, in si dali izplačati dnevnice za pot v Split, a primerne prostora dvigalcem uteži za trening niso priskrbeli.

Možje močnih mišic so kljub vsem težavam vestno trenirali, kar dokazuje na stotine rekordov, ki so jih dosegli, nič koliko prvih, drugih in tretjih mest, ki so si jih priborili na občinskih in republiških tekmovanjih, že leta 1968 pa so ob našem občinskem prazniku prejeli tudi Kajuhovo nagrado. Vendar njihovi uspehi bi bili še večji, če jim nekateri Velenjčani ne bi metali polen pod noge, in to v času, ko so nogometaši v Velenju zajemali dobrine z veliko žlico, a rezultatov, ki bi se lahko primerjali z uspehi dvigalcev uteži, še zdaleč niso dosegli. Če povemo še to, da so velenjski dvigalci uteži še vedno prištet med rekreativce, najbrž ni treba dodati nič več.

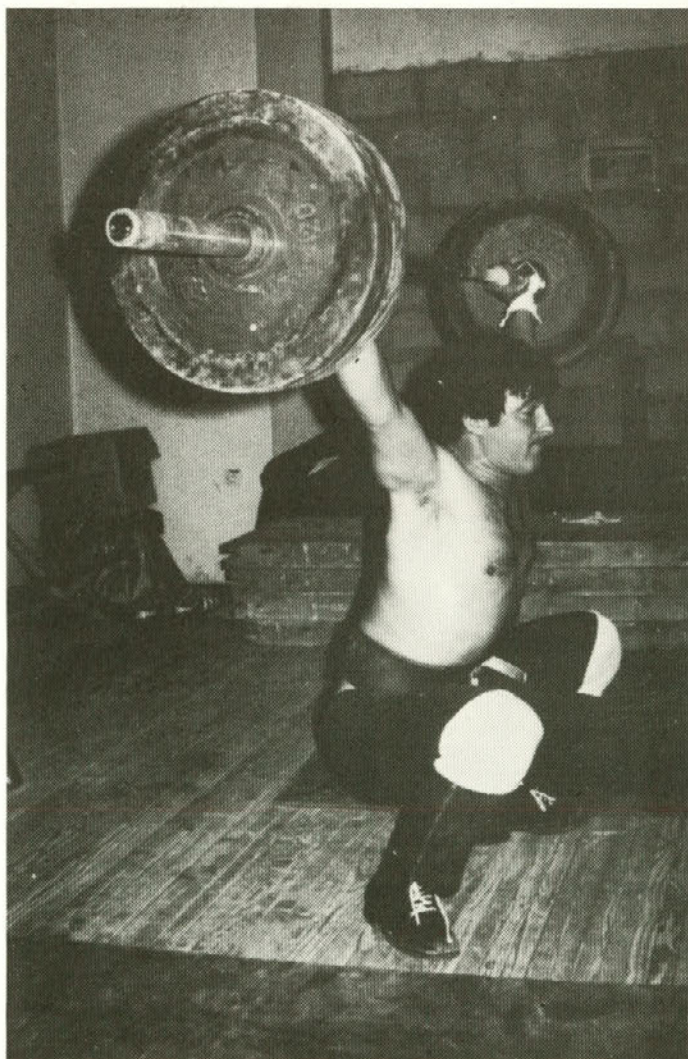
Tako so se krivice vrstile skoraj dve desetletji, leta 1978 pa so s pomočjo našega rudnika vendarle ponovno dobili prostor zase v telovadnici Rudarskega šolskega centra, ki so si ga lahko tudi po svoje uredili. V tem prostoru zdaj raste naraščaj titovovelenjskih dvigalcev uteži, na katerega smo lahko ponosni, saj že žanje uspehe.

Sicer pa so naši dvigalci uteži razdeljeni v tri ekipe. Prvo sestavljajo starejši, prekaljeni tekmovalci: Ivan Javšev, Viktor Gros, Matjaž in Miran Koželj, Just Vanovšek, Peter Srnovršnik, Anton Sušek, Osman Čerimović in Franc Melanšek, ki je tudi trener te ekipe. V drugem moštvu tekmuje dvanajst članov, tretje moštvo pa je po članstvu najmlajše in zaenkrat še ni pripravljeno na zahtevnejša tekmovanja. Mlajše člane trenirata Tone Sušek in Viktor Gros.

Fantje pravijo, da je sedaj, ko je za krmilom kluba neutrudni Zdravko Oblak, ki je bil pred leti tudi aktiven športnik, tudi glede denarja še kar dobro urejeno. Zveza telesno-kulturnih organizacij v naši občini jim daje na mesec milijon starih dinarjev in tudi temeljne organizacije našega rudnika jim še pomagajo.

Zgoraj mlada generacija titovovelenjskih dvigalcev uteži, spodaj pa Vanovšek med treningom, na katerem takole dvigne v 2 urah kakih 15 ton.

Člani kluba so našim rudarjem za pomoč hvaležni, še posebej pa se jim zahvaljujejo tekmovalci, ki jim je rudnik odobril pet zamudnih dni za priprave na letošnje republiško prvenstvo, na katerem so Ivan Javševac, Anton Sušek, Viktor Gros in Franc Melanšek ponovno stopili na oder zmagovalcev, saj so prinesli domov kar štiri republiške trofeje.

Pripravil Lojze Ojsteršek

Nagradni natečaj

Oglejte si oštevilčene fotografije na tej strani. Po ogledu opišite eno ali več fotografij, in sicer tako, da opis nobene ne bo presegal 60 besed.

Najboljše opise po našem mnenju, bodisi resne ali šaljive, bomo nagradili s knjižnimi nagradami in jih objavili v Informatorju.

Zraven opisov navedite svoj točni naslov in jih do 20. julija 1982 pošljite:

Uredništvu glasila Rudar-Informator, Prešernova 10, Titovo Velenje (IV. nadstropje, soba 58, telefon interno 260).

Še to!

Zraven vsakega opisa zapišite številko fotografije, na katero se opis nanaša.

Srečno!

Uredniški odbor

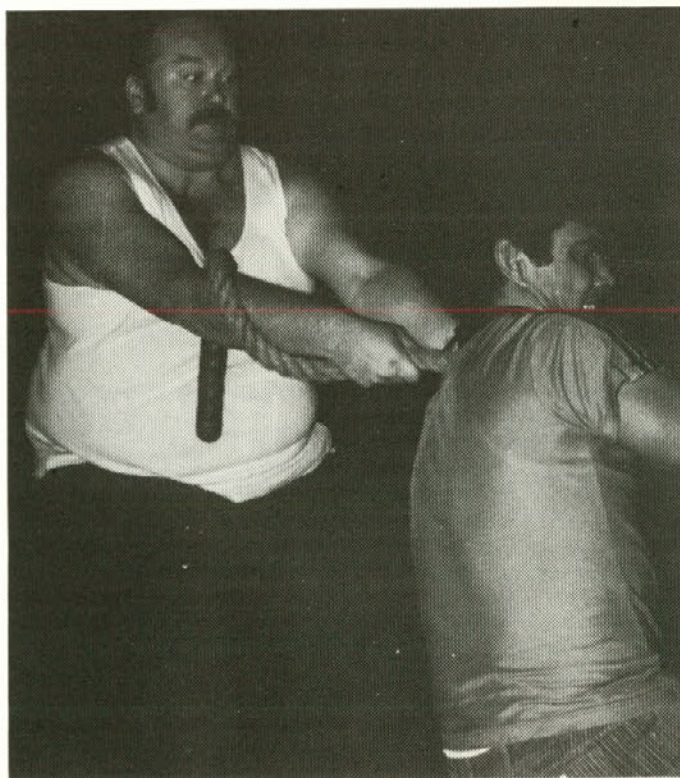

1

2

3

Nagrajeni reševalci objavljene križanke v Rudarju 2/1982

- Bojan BREŠAR, Cesta II/24, Titovo Velenje (1. nagrada - knjiga v vrednosti okrog 575 dinarjev)
- Marija MARIN, Tomšičeva 53, Titovo Velenje (2. nagrada - knjiga v vrednosti okrog 345 dinarjev)
- Franci MARŠNJAK, Vrnjačke Banje 3, Titovo Velenje (3. nagrada - knjiga v vrednosti okrog 230 dinarjev)

REŠITEV KRIŽANKE - VODORAVNO; harem; Velenje; Inari; Gorič; Dajak; kan; R. R.; TEŠ; korona; Ohio; Antonov; rep; Col; Aleuti; Ibsen; ESO; Petrovac; Kra; Ni; TOKO; notar; R; TNT; oje; rdeč; tast; AINU; Ante; LK; Re; K; Aare; sto; plen; živel; liga; Pm; Ilir; azuriti; razdelek; velegorovje; ulna; Ema; okapi; Husein

Nagrajenim reševalcem čestitamo, drugim pa želimo več sreče pri reševanju in žrebanju pravih rešitev križanke v tej številki Rudarja. /Uredniški odbor/

Fadil Krupić, RL Titovo Velenje - Jama Pesje

AFORIZMI - PRIMERJAVE

Tramvaj poželenja - novi tarifni pravilnik
 To ljudstvo bo živelo - honorarno in nadurno delo
 Trenutek resnice - letna poslovna bilanca
 Sedem let skomin - čakanje na dodelitev stanovanja
 Pesem s Kumbare - pritožba delavskemu svetu
 Pritisni na plin, Jože - norma

Tretjejuljska nagradna križanka

Sestavlil in narisal: LoM	MOČNO RAZSTRE LIVO	STROKOVNJAKINJA ZA IATROKEMIJO	TELESNO VIG. DRUŠTVO	NADDAJŠA SIBIRSKA REKA	VALONEC	POMA = RANČA	VŽIGANJE	BODNIK V GRŠKEM POBZEMLJU	Ljubomir Nedelc	VRŠTA SIRA	ALPINISTI V STENI	NAŠA TV	TOVARNAV CELJU								
PONOS ŠALEŠKE DOLINE																					
PRIJTUB = LVENA OTROŠKA IGRA																					
KRATIGA BIVŠEGA TEDNIKA				NESTROKOVNJAK Gauss					BODOBNO VOZILO TV deklica ... karček												
NUMERO		JAVANSKO TOLKALO						NAZIV OSEBE				RIMSKA 500	Autonom Pokrajina								
NAELEKTREN DELEC MATERIZE				Naša žena Grško San. ime			ZVEZBOGUE DUŠIK							TROJNIK NEZNANKA V MATEMATIK	ORIENTALŠKO GOS = TIŠČE	GLAVNO MESTO SOSEDE					
KRAJ NA PAŠMANU					LJUBKOVAL ZEN. IME ODNOS, RAZMERJE							PROTIN									
POBOČJE PAŠNIKA														DEDRANJE, ROPOT							
ITALIJAN. TOVORNJAK		DELAVSKA ENOTNOST												FRANGOS. REKA (pritok Oise)							
NASLOV														RECEPT	Altreci Nobel Okrovno Timp. Napr.						
NAČOJNIKI														MOŠVIRSKE PTICE							
LANTAN		JAJCE												NATVEČJI BEŠALEC V PANČEVO		RIMSKA 4	OZIRALNI ZAIIMEK				
UROČITVE																					
DIVŠA UPRAV. TERITOR. ENOTA						NATBOLJA ČLOVEKOVA PRIJATELJICA	KONTRA = BAS	GRŠKA ČRKA	SVETNA OSEBA, NEDUHNIK	ZAHODNO- NEMŠKO MESTO OB RENU	NADSTREE, OGNJIŠČA	SADNO DREVO			RIMSKA 6 VRINJENA STVAR						
LIČILO			DRUGO IME ZA OGLEJ											RADIO - TELEVIZIJA UPRAVNI ODBOR		GRŠKA BOGINJA MODROSTI	NATANJAŠA BOMBAŽNA TKANINA				
																					
					REPUBLIKA VSREDNJI AMERIKI											NEVARNNA BOLEZEN OBLIKA MOŠ. IMENA					
					ILJUŠIN		ZIDARSKA LOPATICA											ZBOR DEVETIH PEVCEV			
					MARTINOVA ŽIVAL				LADINEC									KRAJ NA KOZJANSKEM			
					ANICA						AVTOMOB. OZNAKA MESTA Neul Ulm							NENASELJEN OTOK JUGOH. ZAH. OD ŠIBENIKA			

SLOVARČEK ZA POMOČ PRI REŠEVANJU ● AISNE - levi pritok reke Oise v Franciji, izvira v Argonih ● ERPEL - mesto v Zvezni republiki Nemčiji, južno od Bonna ● KAKAN - nenaseljeni otok v naši otoški skupini Kornati, ki mu prebivalci tega otočja pravijo "sedmi kontinent" ● TKON - letoviško mestece na našem otoku Pašmanu

Rešitve s svojim točnim naslovom pošljite v uredništvo glasila Rudar-Informator do torka, 20. julija. Izmed pravih rešitev bomo tri izžreballi in nagradili s knjižnimi nagradami v vrednosti okrog 575, 345 in 230 dinarjev. /Uredniški odbor/

Srečno!

Prijetno praznovanje!